POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra trestního práva

Drogové trestné činy v judikatuře Nejvyššího soudu České republiky

Diplomová práce

Drug crimes in the case law of the Supreme Court of the Czech Republic

Diploma thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Pavel Borčevský, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Jakub Šikl

PRAHA

2025

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Kroměříži, dne 10. 3. 2025

Bc. Jakub Šikl

Poděkování

Mé vřelé poděkování patří vedoucímu diplomové práce JUDr. Pavlu Borčevskému, Ph.D. za příjemné jednání, cenné rady a odborné vedení mé diplomové práce. Rád bych poděkoval také mé rodině za podporu během studia.

Anotace

Tato diplomová práce zkoumá drogovou kriminalitu v České republice, zdůrazňuje roli Nejvyššího soudu a analyzuje současný právní rámec (§ 283–287 trestního zákoníku). Soustředí se na vymezení pojmů „množství větší než malé“ a „organizovaná skupina“ a popisuje, jak rozdílné přístupy nižších soudů vedou k rozdílné trestní praxi. Analytická část ukazuje významný sjednocující vliv judikatury Nejvyššího soudu. Práce rovněž porovnává český model s praxí na Slovensku, která bývá přísnější a méně flexibilní, zatímco české soudy více zohledňují individuální okolnosti. Text doporučuje upřesnit „množství větší než malé“ v zákoně a častěji využívat alternativní tresty. Závěr nabádá k empirickému sledování dopadu judikatury na míru drogové kriminality a uvádí, že zjištěné poznatky mohou pomoci zefektivnit trestní politiku i preventivní opatření.

Annotation

This diploma thesis examines drug crime in the Czech Republic, emphasizes the Supreme Court's role, and analyzes the current legal framework (§ 283–287 of the Criminal Code). It focuses on clarifying “quantity greater than small” and “organized group,” revealing how differing lower-court approaches can lead to different sentencing practices. The analytical part underscores the Supreme Court’s unifying influence. The text also compares the Czech model with Slovak practice, which is stricter and less flexible, while Czech courts often consider individual factors. The thesis suggests clarifying “quantity greater than small” in legislation and promoting more frequent alternative sanctions. It then calls for empirical monitoring of how case law affects drug crime rates, stating these findings can enhance criminal policy and preventive measures.

Klíčová slova

Drogy, trestné činy, Nejvyšší soud ČR, judikatura, trestní zákoník, množství větší než malé, alternativní tresty.

Key words

Drugs, offense, Supreme Court of the Czech Republic, case law, criminal code, threshold quantity for drug offenses, alternative sanctions.

Obsah

Úvod 9
Relevance tématu a výběr zaměření 10
Význam judikatury Nejvyššího soudu ČR 11
Cíle práce a výzkumné otázky 11
Metodologie práce 12
Struktura práce 13
Význam práce 13
1. Historie a právní rámec drogových trestných činů v České republice 15
1. 1. Historický vývoj právní úpravy drog v České republice 15
Historické kořeny regulace drog v Českých zemích 15
Regulace drog v době socialismu 17
Transformace legislativy po roce 1989 18
Klíčová ustanovení trestního zákoníku (§ 283–287) 19
1. 2. Mezinárodní vlivy a závazky 20
Úmluvy OSN o kontrole drog (1961, 1971, 1988) a jejich implementace 20
Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961 21
Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971 21
Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu z roku 1988 22
Další mezinárodní vlivy a závazky 23
Dopad mezinárodního práva na české trestní právo 25
2. Klasifikace drogových trestných činů podle českého trestního práva 28
2. 1. Přechovávání omamných a psychotropních látek (§ 284 TZ) 28
Právní vymezení skutkové podstaty 29
Výklad pojmu „množství větší než malé“ 29
Praktická aplikace a důkazní problematika 29
Ochrana mladistvých a zvlášť zranitelných osob 30
Preventivní a alternativní přístupy 30
2. 2. Neoprávněná výroba a jiné nakládání s drogami (§ 283 TZ) 31
Rozdíl mezi § 283 a § 284 31
Právní vymezení skutkové podstaty 31

Výklad klíčových pojmů ... 32
Preventivní opatření ... 32
2. 3. Šíření toxikomanie (§ 287 TZ) ... 32
Právní vymezení skutkové podstaty ... 33
Výklad klíčových pojmů ... 33
Preventivní opatření ... 33
2. 4. Organizovaná trestná činnost spojená s drogami ... 34
Právní vymezení ... 34
Charakteristika organizované skupiny ... 35
Typické formy a metody ... 35
Preventivní opatření a legislativa ... 36
2. 5. Právní klasifikace omamných a psychotropních látek ... 37
Klasifikace látek podle zákona o návykových látkách ... 38
Význam klasifikace pro trestní praxi ... 39
Dopady na veřejnou politiku a prevenci ... 40
3. Judikatura Nejvyššího soudu ČR týkající se drogových trestných činů ... 41
3. 1. Role Nejvyššího soudu v interpretaci trestního práva ... 41
Vztah Nejvyššího soudu k evropskému právu ... 42
Mechanismus závaznosti rozhodnutí Nejvyššího soudu ... 43
3. 2. Klíčová rozhodnutí Nejvyššího soudu ... 44
Rozbor judikátu: Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2013 ... 45
Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 463/2010 ... 49
Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 15 Tdo 1003/2012 – 38 ... 52
Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 11 Tdo 337/2023 – 7470 ... 54
Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 11 Tdo 811/2015-29 ... 58
Rozbor judikátu: Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 1466/2005 ... 60

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 7 Tdo 1480/2006 ... 63
Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 3 Tdo 52/2008 ... 65
Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 280/2012 ... 68
3. 3. Dopady judikatury na praxi nižších soudů ... 71
4. Problémy a výzvy v praxi ... 74
4. 1. Sporné otázky v aplikaci právní úpravy ... 74
Nejednotnost v posuzování „množství většího než malé“ a rozsahu drogové činnosti ... 74
Rozdíly v posuzování organizované drogové kriminality ... 75
Dokazování v drogových trestných činech a jeho problematičnost ... 76
Problematika alternativních trestů u drogových deliktů ... 77
4. 2. Efektivita trestní politiky v oblasti drog ... 77
Převaha represivního přístupu a jeho omezení ... 78
Prevence a programy zaměřené na resocializaci ... 79
Alternativní tresty: potenciál a limity ... 80
Zhodnocení dosavadního stavu ... 81
4. 3. Srovnání s přístupem Slovenska ... 81
Legislativní rámec a vymezení drogové kriminality ... 82
Srovnání přístupu k pojmu „množství větší než malé“ ... 82
Přístup k pěstování konopí ... 83
„Organizovaná skupina“: rozdílné výklady ... 84
Rozdíly v trestání a využívání alternativních trestů ... 85
Otázka recidivy a trestních sazeb ... 85
Závěr ... 87
Vyhodnocení výzkumných otázek ... 87
Doporučení pro legislativní a aplikační praxi ... 89
Možné směry pro další výzkum ... 89
Zdroje ... 91
Monografie a komentáře ... 91

Časopisy 94
Právní předpisy 95
Soudní judikatura 96
Elektronické zdroje 97

Úvod

Problematika drogových trestných činů patří mezi významné výzvy současné trestní politiky. Užívání i distribuce nelegálních drog představuje riziko nejen pro zdraví a bezpečnost jednotlivců, ale také pro společnost jako celek – ať už jde o zátěž pro zdravotní systém, prevenci či vymáhání práva. V českém právním prostředí se tato oblast primárně řídí ustanoveními trestního zákoníku (§ 283–287), která pokrývají neoprávněnou výrobu, přechovávání a šíření omamných a psychotropních látek, a rovněž zákonem o návykových látkách (č. 167/1998 Sb.), jenž upravuje administrativní a preventivní rovinu nakládání s těmito látkami.[1]

Rychlý rozvoj moderních drog včetně syntetických látek přináší nové výzvy pro legislativu i soudní praxi. Často se totiž stává, že se objeví nová psychoaktivní látka, pro niž ještě není vytvořen jasný zákonný rámec, což komplikuje samotnou právní kvalifikaci.[2]

Drogová kriminalita se v České republice drží dlouhodobě na stabilní, avšak znepokojivé úrovni. Podle statistik Ministerstva vnitra bylo v roce 2023 evidováno více než 4 000 případů souvisejících s drogami, přičemž roste význam jak organizované trestné činnosti, tak nových psychoaktivních látek. Tyto faktory kladou zvýšené nároky na soudy, které musí zvažovat nejen správné právní posouzení skutku, ale i vhodnou přiměřenost trestů.[3]

Současně údaje naznačují, že stále častěji bývají mezi pachateli mladiství, což představuje závažný společenský problém. V reakci na to by měla trestní

---

[1] CHOMYNOVÁ, Pavla, Zuzana DVOŘÁKOVÁ, Kateřina GROHMANNOVÁ, Barbora ORLÍKOVÁ, Daniel GALANDÁK a Tereza ČERNÍKOVÁ. Souhrnná zpráva o závislostech v České republice 2023. Praha: Úřad vlády České republiky, 2024. ISBN 978-80-7440-336-1.

[2] Nejvyšší státní zastupitelství. Zpráva o činnosti národního zpravodaje pro boj proti drogové a farmaceutické kriminalitě a pro trestnou činnost ve zdravotnictví za rok 2023 . Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2024. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2024/06/Zpr%C3%A1va-NZ-2023-drogy.pdf

[3] DIBLÍKOVÁ, Dagmar. Trendy kriminality v České republice v roce 2023 z pohledu statistiky Policie ČR. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2024. Dostupné z: https://www.iksp.cz/storage/169/Trendy-kriminality-v-Ceske-republice-v-roce-2023-z-pohledu-statistiky-Policie-CR_Diblikova.pdf

politika kromě represivních opatření klást důraz také na prevenci a práci s ohroženými skupinami.[4]

Relevance tématu a výběr zaměření

Drogová kriminalita se nedotýká pouze sféry trestního práva; zahrnuje rovněž aspekty zdravotnické a sociální politiky, tedy jedná se o multidisciplinární problematiku. Efektivní přístup k této oblasti musí kombinovat represi s preventivními programy zaměřenými na minimalizaci škod. Podstatnou úlohu sehrávají soudy, zejména Nejvyšší soud ČR, který svými rozhodnutími sjednocuje interpretaci práva a napomáhá jednotné praxi v oblasti drogových trestných činů.[5]

Judikatura Nejvyššího soudu naznačuje, že některé klíčové pojmy, např. „množství větší než malé“, vyžadují při praktickém rozhodování detailní výklad. Přitom je nezbytné zajistit, aby bylo rozhodování soudů konzistentní a aby nedocházelo k nejednotnému přístupu.[6]

Předmětem této diplomové práce je proto analýza rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR v oblasti drogových trestných činů. Základní judikatura výrazně ovlivňuje výklad právních pojmů, jako je například „množství větší než malé“ nebo „organizovaná skupina“, a tím také usměrňuje praxi nižších soudů. Paralelně je v práci nastíněn i postup Slovenska, které má s Českou republikou podobnou právní tradici.[7]

---

[4] CHOMYNOVÁ, Pavla, Zuzana DVOŘÁKOVÁ, Kateřina GROHMANNOVÁ, Barbora ORLÍKOVÁ, Daniel GALANDÁK a Tereza ČERNÍKOVÁ. Souhrnná zpráva o závislostech v České republice 2023. Praha: Úřad vlády České republiky, 2024. ISBN 978-80-7440-336-1.
[5] Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. Koordinace. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-231-9.
[6] EPRAVO.CZ. Množství větší než malé ve světle aktuální judikatury Ústavního soudu České republiky. Praha: EPRAVO.CZ, 2021. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-ve-svetle-aktualni-judikatury-ustavniho-soudu-ceske-republiky-113086.html
[7] NEST LEGAL. Množství drogy z pohledu trestního práva. Praha: NEST LEGAL, 2024. Dostupné z: https://www.nest.legal/article/detail/178-mnozstvi-drogy-z-pohledu-trestniho-prava

Téma je důležité rovněž z hlediska mezinárodní spolupráce při potírání drogové kriminality, kdy se mezi členskými státy Evropské unie sdílejí poznatky i postupy.[8]

Význam judikatury Nejvyššího soudu ČR

V oblasti drogových trestných činů má Nejvyšší soud ČR zásadní postavení při sjednocování rozhodovací praxe a při upřesňování právních pojmů. Jeho judikatura má dopad na aplikaci zákona u nižších soudů, které často řeší nejednoznačnost či složitost některých částí trestního zákoníku, typicky u pojmů jako „množství větší než malé“[9] či „organizovaná skupina“.[10]

Správný výklad těchto pojmů je klíčový pro určení viny a ukládání trestů, a tím i pro celkový přístup k drogové kriminalitě. Analýza rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR proto představuje hlavní pilíř této práce. Důraz bude kladen na to, jak tento soud řeší klíčové právní otázky a jak jeho verdikty ovlivňují soudní praxi z hlediska jednotnosti a předvídatelnosti rozhodování.[11]

Cíle práce a výzkumné otázky

Hlavním cílem práce je prozkoumat judikaturu Nejvyššího soudu ČR v drogových trestných činech, vyhodnotit významné problémy a přístupy k jejich řešení a posoudit, jak ovlivňují praxi nižších soudů. Vedlejší cíle zahrnují zmapování historického vývoje české drogové legislativy a komparaci s právní úpravou na Slovensku.

---

[8] Rada Evropské unie. Politika EU v oblasti drog. Brusel: Consilium.europa.eu, 2025. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-drugs-policy/

[9] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.

[10] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 337/2023. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2024, č. 5.

[11] ZEMAN, Petr. Drogové trestné činy podle trestního zákoníku v kontextu formálního pojetí trestného činu. In: Dny práva – 2009 – Days of Law: sborník příspěvků z mezinárodní konference. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4990-1.

Z těchto záměrů vycházejí následující výzkumné otázky:

1. Jak Nejvyšší soud ČR vykládá klíčové pojmy drogových trestných činů, včetně „množství větší než malé“ a „organizované skupiny“?
2. Jak se tato rozhodovací praxe projevuje v postupech nižších soudů?
3. V čem se liší český a slovenský přístup k trestání drogových deliktů a co z toho plyne pro soudní praxi?

Metodologie práce

V práci bude uplatněn zejména kvalitativní a komparativní přístup. V rámci kvalitativní analýzy budou vybrány relevantní rozsudky Nejvyššího soudu ČR dostupné v jeho veřejné databázi a podrobeny rozboru z hlediska výkladu pojmů typu „množství větší než malé“ či „organizovaná skupina“. Současně bude zkoumána konzistentnost a srozumitelnost rozhodnutí pro nižší soudy.

Vedle toho se uskuteční obsahová analýza judikatury, která identifikuje opakující se motivy v rozhodování a osvětluje způsoby, jimiž Nejvyšší soud tyto pojmy vykládá.

Komparativní rozměr se uplatní v porovnání českého přístupu s legislativou Slovenska. Tato část vychází z přehledu tamějších právních předpisů, odborných článků a případně i z vybraných rozhodnutí slovenských soudů. Cílem je porovnat systém, který má k českému modelu blízké historické vazby.

Zvolená metodologie odpovídá struktuře diplomové práce a jejím cílům:

- První část se věnuje historickému rámci a právním základům drogových trestných činů a opírá se o analýzu právních předpisů i mezinárodních úmluv.
- Druhá část se zabývá systematickou klasifikací drogových trestných činů na základě paragrafů trestního zákoníku.
- V následující části budou podrobně analyzovány vybrané rozsudky Nejvyššího soudu ČR.

- Poslední fáze zahrnuje rozbor efektivity trestní politiky v oblasti drog na základě analýzy statistických údajů a komparativní perspektivu se slovenským modelem.

Na základě tohoto přístupu budou závěry vyhodnoceny z pohledu koherence rozhodovací praxe, její účinnosti a dopadu na nižší soudy, což bezprostředně souvisí s vytyčenými výzkumnými otázkami.

Struktura práce

Diplomová práce je rozdělena do pěti hlavních kapitol. V úvodní kapitole se věnuje pozornost historickému vývoji a právnímu základu drogové kriminality v ČR, včetně mezinárodních vlivů. Druhá kapitola se zaměřuje na právní klasifikaci drogových trestných činů podle trestního zákoníku. Následující kapitola je stěžejní pro celý výzkum, protože analyzuje judikaturu Nejvyššího soudu ČR a její dopad na výklad klíčových pojmů. Poté následuje kapitola, která zkoumá efektivitu trestní politiky v oblasti drog a srovnává český přístup s praxí na Slovensku. Závěrečná část shrnuje hlavní poznatky a formuluje případná doporučení.

Výklad bude doprovázen konkrétními příklady z judikatury, čímž propojí teoretické závěry s reálnou praxí.

Význam práce

Cílem této práce je prohloubit poznání v oblasti drogových trestných činů a jejich interpretace soudy v České republice. Analýza rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR může přispět k lepšímu pochopení úskalí, která se vyskytují při aplikaci právních norem na reálné případy, a poukázat na potřebu případných legislativních či soudně-instančních úprav.

Srovnání se Slovenskem pak nabízí možnost reflektovat společné i rozdílné rysy v přístupu k drogové kriminalitě v rámci podobně vycházejících právních systémů.

Zjištěné poznatky mohou mít význam pro budoucí směřování trestní i preventivní politiky v této oblasti a současně být užitečné i pro odbornou veřejnost, která se zabývá vývojem drogové legislativy a soudní praxe.

1. Historie a právní rámec drogových trestných činů v České republice

1. 1. Historický vývoj právní úpravy drog v České republice

Historické kořeny regulace drog v Českých zemích

Problematika drog a jejich regulace není na území českých zemí zcela novou záležitostí. Již v období Rakouska-Uherska se objevily první pokusy omezit dostupnost a užívání návykových látek. Farmaceutický trh tehdy zdaleka nepodléhal tak přísným pravidlům jako dnes. Lékárníci mohli omamné látky prodávat prakticky bez zvláštní kontroly, což zvyšovalo jejich dostupnost nejen pro léčebné účely, ale také pro rekreační spotřebu. Tento neregulovaný stav následně vyvolal tlak na vznik prvních legislativních opatření.[12]

V oblasti trestní legislativy představoval zásadní předpis zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích. Sice neobsahoval samostatné ustanovení o omamných látkách, avšak jeho obecné paragrafy bylo možné použít proti nelegálnímu obchodu s drogami nebo činnosti ohrožující širší společenské zdraví. Příkladem jsou § 393, který se zaměřoval na přečiny a přestupky proti zdraví (včetně distribuce nebezpečných látek), a § 500, který chránil veřejnou mravopočestnost.[13] Ačkoliv tehdejší kontrolní mechanismy nebyly příliš účinné a většinou závisely na místních úřadech, šlo o počáteční krok směrem k regulaci omamných látek a inspiraci pro pozdější změny na přelomu 19. a 20. století.[14]

Po vzniku Československa v roce 1918 byla původní legislativa převzata a následně přizpůsobována novým požadavkům. Připojení Československa k Mezinárodní opiové úmluvě z roku 1912 se uskutečnilo v roce 1923 prostřednictvím zákona č. 128/1923 Sb., o provádění mezinárodní opiové

---

[12] NOŽINA, Miroslav. Svět drog v Čechách. Praha: Koniasch Latin Press, 1997. ISBN 80-85917-36-X.
[13] Trestní zákon ze dne 27. května 1852, čís. 117 ř.z.
[14] Kalina, K. Opiáty - regulace. Centrum adiktologie, 2009. Dostupné z: https://www.adiktologie.cz/file/409/opiaty-regulace.pdf

konvence. Tento krok měl klíčový význam pro harmonizaci národního práva s mezinárodními standardy, přičemž zahrnoval regulaci výroby, distribuce a užívání opiátů, morfinu i kokainu. Zaváděla se nutnost povolení k nakládání s těmito látkami a systém evidence zaznamenávající množství, distribuci a účel. Přestupky se trestaly pokutami až do 20 000 Kč a při opakovaném porušení hrozilo odejmutí živnostenského oprávnění.[15] Opatření měla za cíl omezit nelegální obchod a zneužívání omamných látek, přestože kvůli omezeným kapacitám kontrolních orgánů zůstávaly slabiny v jejich vymáhání.[16]

Ve 20. letech 20. století se výrazně regulovaly také tzv. technické drogy, zejména metanol, po sérii vážných otrav souvisejících s jeho neregulovaným prodejem. V této fázi se začala vytvářet první evidence o uživatelích drog a systematický dohled nad manipulací s těmito látkami.[17]

Nezanedbatelnou úlohu sehrála také oblast léčby a osvěty. Roku 1923 byla v Tuchlově založena první specializovaná léčebna zaměřená na alkoholové závislosti a fungovala až do roku 1938. Vznikla i léčebna ve Velkých Kunčicích (1911) zaměřená na alkoholismus. Významný podíl na osvětě měl Československý abstinentní svaz pod patronací Ministerstva veřejného zdravotnictví, který rozšiřoval informace o rizicích alkoholu a dalších návykových látek. Ačkoliv tehdejší možnosti léčby byly značně omezené, založení specializovaných zařízení a osvětové kampaně postupně položily základ pro budoucí přístup k adiktologii.[18]

---

[15] Zákon č. 128/1923 Sb., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23. ledna 1912, vyhlášené pod č. 159 Sb. z. a n. z roku 1922.
[16] Mezinárodní opiová konvence ze dne 23. ledna 1912.

[17] Kalina, K. Opiáty - regulace. Centrum adiktologie, 2009. Dostupné z: https://www.adiktologie.cz/file/409/opiaty-regulace.pdf
[18] POPOV, Petr. MUDr. Jan Šimsa – průkopník léčby závislostí a psychoterapie v Čechách. Adiktologie, 2017, roč. 17, č. 2, s. 168–172.

Regulace drog v době socialismu

Po skončení druhé světové války a nastolení komunistického režimu převládl v Československu represivní přístup k drogové kriminalitě. Drogová trestná činnost byla vnímána jako symbol „západní dekadence“ a řešila se zejména vysokými tresty. Režim nahlížel na užívání drog jako na projev morálního úpadku kapitalistických států, což se odráželo v přístupu k legislativě i preventivním programům.[19]

Klíčovou charakteristikou socialistické drogové politiky byla absolutní státní kontrola. Jakákoliv výroba nebo distribuce látek podléhala striktnímu dohledu, který vedl k centrálnímu řízení regulace omamných látek. Státní instituce prioritizovaly represi před prevencí, což vedlo k nedostatečným kapacitám léčebných zařízení. Specializované léčebny sice existovaly, avšak nenabízely dostatečný prostor ani komplexní terapii pro uživatele drog.[20]

Trestní zákon č. 140/1961 Sb. obsahoval ustanovení o neoprávněném nakládání s návykovými látkami, distribuci a propagaci toxikomanie. V 70. letech soudy vynášely přísné tresty za drogové delikty, což se mělo navenek prezentovat jako úspěch socialistického zřízení.[21] Přesto však neformální obchod s drogami přetrvával a policie spolu s tajnou službou disponovaly rozsáhlými oprávněními k potírání těchto činností, včetně sledování osob nebo zabavování léků s návykovými látkami. Pašování přes přísně střežené státní hranice zůstávalo zásadním problémem – příkladem jsou případy pašování hašiše a marihuany v roce 1973. Roku 1985 došlo na letišti Praha-Ruzyně k odhalení historicky prvního pokusu o pašování drog v tělních dutinách.[22]

---

[19] Policie České republiky. Drogy - celosvětový problém. 2008. Dostupné z: https://policie.gov.cz/soubor/historie-drog-pdf

[20] ZEMAN, Petr. Drogové trestné činy podle trestního zákoníku v kontextu formálního pojetí trestného činu. In: Dny práva – 2009 – Days of Law: sborník příspěvků z mezinárodní konference. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4990-1.

[21] Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

[22] ZEMAN, Petr. Drogové trestné činy podle trestního zákoníku v kontextu formálního pojetí trestného činu. In: Dny práva – 2009 – Days of Law: sborník příspěvků z mezinárodní konference. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4990-1.

V tomto období proběhly také první pokusy o osvětové kampaně, jako byla televizní inscenace „Konkurs na chlapa“ z roku 1984, varující před zneužíváním těkavých látek. U některých mladých lidí však vyvolala spíše zvědavost. Tyto snahy měly omezený dopad, neboť se nešlo o systematickou státní podporu. Nadále převládal represivní přístup, který ve výsledku brzdil rozvoj prevence a léčby.[23]

Transformace legislativy po roce 1989

Sametová revoluce a následné demokratizační procesy způsobily radikální obrat v drogové politice. Otevření hranic a přechod k tržnímu hospodářství podstatně zvýšily dostupnost drog, což si vyžádalo zásadní změny v právním a institucionálním pojetí.[24]

Klíčovým úkolem bylo uvedení české legislativy do souladu s mezinárodními standardy, zejména s úmluvami OSN o kontrole drog z let 1961, 1971 a 1988. Na této bázi vznikla řada nových předpisů, z nichž zásadní je zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách. Ten se stal pilířem v regulaci drog, upravuje nakládání s omamnými a psychotropními látkami, stanovuje klasifikaci a přísná pravidla pro jejich legální užívání. Dále zavedl kontrolní mechanismy monitorující obchod s těmito látkami i s prekurzory.[25]

Roku 2004 došlo k významnému zpřísnění předpisů týkajících se prekurzorových látek, které zahrnovaly detailnější hlášení transakcí a evidenci.[26] Následná novela z roku 2013 reagovala na vlnu nových psychoaktivních látek, tzv.

---

[23] Česká televize. Artchiv: Tabletková kultura i vojáci na tripu aneb drogy v socialistickém Československu. 2022. Dostupné z: https://art.ceskatelevize.cz/360/artchiv-tabletkova-kultura-i-vojaci-na-tripu-aneb-drogy-v-socialistickem-ceskoslovensku-zhv8u

[24] Kalina, Kamil a kol. Drogy a drogové závislosti 2: Mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

[25] ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Česká protidrogová politika a její koordinace - Historie a současnost. Zaostřeno na drogy, 2009, č. 2. ISSN 1214-1089.

[26] Zákon č. 362/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

„designových drog“, a umožnila pružně aktualizovat seznamy kontrolovaných substancí.[27]

Poslední výrazná novelizace (2021) zjednodušila administrativní procesy ohledně legálního nakládání s návykovými látkami pro medicínské a výzkumné účely. Vytvořila tak lepší podmínky pro budoucí projekty, jako je například výzkum terapeutického potenciálu psilocybinu a MDMA. Národní ústav duševního zdraví (NUDZ) již v letech 2019–2021 realizoval projekt Národní psychedelický výzkum, který se těmto látkám věnoval.[28] Tato úprava rovněž podpořila výzkum v oblasti konopí pro léčbu onkologických pacientů či osob trpících chronickou bolestí.[29]

Po roce 1989 se tedy české předpisy zaměřily na hledání rovnováhy mezi restriktivními opatřeními a potřebou prevence, léčby i rehabilitace závislých osob. V reakci na rychle se měnící drogovou scénu, nárůst nových psychoaktivních látek či rozšiřující se terapeutické využití některých substancí se legislativa snaží o vyvážený přístup, propojující boj proti drogové kriminalitě s ochranou veřejného zdraví.[30]

Klíčová ustanovení trestního zákoníku (§ 283–287)

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník nabývající účinnosti od 1. ledna 2010, se stal důležitým milníkem v moderním pojetí drogové kriminality rozvíjejíc předchozí legislativní zkušenosti. Ustanovení § 283–287 výslovně řeší různé typy jednání v oblasti nelegálního nakládání s omamnými a psychotropními látkami – od výroby a distribuce až k přechovávání, šíření toxikomanie a dalším formám protiprávního jednání. Tato úprava zohledňuje i problematiku organizovaného

[27] Zákon č. 273/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
[28] Páleníček, Tomáš. Národní psychedelický výzkum 2019–2021. Zaostřeno, 2021, č. 2. ISBN 978-80-7440-307-1.
[29] Zákon č. 366/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
[30] Csete, Joanne. Hledání rovnováhy – Protidrogová politika ČR. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012. ISBN 978-80-7440-066-7.

zločinu a nově se objevujících drog, čímž reaguje na měnící se potřeby společnosti.[31]

Ve stručnosti:

- § 283: Neoprávněná výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy,
- § 284: Přechovávání omamných a psychotropních látek a jedů (včetně hranice „množství větší než malé“),
- § 285: Výroba a držení předmětů k nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek a jedů,
- § 286: Šíření toxikomanie (postih podněcování nebo propagace užívání drog),
- § 287: Porušení povinnosti při nakládání s kontrolovanými látkami (např. skladování, přeprava).

Tyto paragrafy se v praxi posuzují s ohledem na konkrétní okolnosti – rozsah, motiv, předchozí podobné delikty, případnou organizovanou skupinu atd.[32] Detailní rozbor jejich fungování a vzájemných souvislostí tvoří obsah následující kapitoly.

1. 2. Mezinárodní vlivy a závazky

Úmluvy OSN o kontrole drog (1961, 1971, 1988) a jejich implementace

Mezinárodní úmluvy OSN o kontrole drog výrazně ovlivnily utváření drogové legislativy v Československu a následně v České republice. Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961[33], Úmluva o psychotropních látkách

[31] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[32] DRAŠTÍK, Antonín a kol. Trestní zákoník (č. 40/2009 Sb.) - Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-791-1.
[33] Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961.

z roku 1971[34] a Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu z roku 1988[35] se zaměřují na důležité aspekty, jako je regulace prekurzorů, postih nelegálního obchodu a prevence zneužívání omamných a psychotropních látek. Tyto dokumenty ovlivnily podobu národních strategií a stály za zavedením řady preventivních opatření. Česká republika na jejich základě postupně vybudovala legislativní rámec založený na přísné kontrole a ochraně veřejného zdraví.

Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961

Tato úmluva položila základy pro regulaci obchodu, výroby a užívání omamných látek. Československo ji ratifikovalo roku 1963, načež sladilo své právní předpisy s příslušnými požadavky – důraz byl kladen na lékařské a vědecké využití. Zavedením povinné evidence, licencování a doprovodným zpřísněním kontrolního režimu na trhu se postupně omezovaly podmínky pro zneužívání těchto látek.[36] Mezi klíčové legislativní kroky patřil trestní zákon č. 140/1961 Sb., který postihoval neoprávněnou manipulaci s omamnými látkami[37], a zákon č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu, jenž zahrnoval i další návykové látky.[38] Systematická evidence a kategorizace látek podle rizikovosti přispěly ke snížení dostupnosti nelegálních drog.

Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971

Úmluva reagovala na prudké rozšíření syntetických drog, například amfetaminů, LSD či MDMA. Československo ji ratifikovalo roku 1988 a následné novelizace předpisů zpřísnily sankce za nelegální výrobu a distribuci

---

[34] Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971.
[35] Úmluva Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988.
[36] Zákon č. 47/1965 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Jednotné úmluvě o omamných látkách.
[37] Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.
[38] Zákon č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu.

psychotropních látek.[39] Vznikly také seznamy kontrolovaných látek, které se pravidelně doplňovaly v reakci na nové psychoaktivní látky, což umožnilo efektivnější regulaci. Mimo to se posilovala prevence i léčba závislostí, rozvíjely specializované léčebné programy a prohlubovala spolupráce mezi zdravotnickými institucemi a bezpečnostními orgány. Vzájemné propojení výzkumu a praxe vedlo k lepšímu porozumění těmto látkám a přispělo k účinnějším opatřením proti jejich zneužívání.[40]

Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu z roku 1988

Tato úmluva se zaměřila na nelegální mezinárodní obchod s drogami, včetně výrobních postupů a financování drogové kriminality.[41] Po vzniku České republiky byly její závazky promítnuty do zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, který zpřísnil tresty za obchod s drogami v rámci organizovaných skupin a posílil dozor nad přeshraniční přepravou prekurzorů.[42] Česká republika se také více zapojila do globálních aktivit prostřednictvím Interpolu a Europolu, což umožnilo efektivnější odhalování a potírání mezinárodních drogových sítí.[43] Vznik specializovaných policejních týmů a nástrojů pro sledování finančních toků vedl k omezení finančních zdrojů nelegálních aktivit a ke zmenšení vlivu organizovaných drogových skupin.

---

[39] Zákon č. 62/1989 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o psychotropních látkách.
[40] NOŽINA, Miroslav. Svět drog v Čechách. Praha: Koniasch Latin Press, 1997. ISBN 80-85917-36-X.
[41] Zákon č. 462/1991 Sb., o Úmluvě Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.
[42] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
[43] Zákon č. 362/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

Další mezinárodní vlivy a závazky

Evropská unie a její drogová politika

Jako členský stát Evropské unie se Česká republika řídí unijními strategiemi v oblasti kontroly drog. Evropská unie dlouhodobě prosazuje vyvážený přístup kombinující snižování poptávky (prevence, léčbu a redukci škod) a omezování nabídky (boj proti pašování drog a praní špinavých peněz).[44]

Příkladem konkrétního vlivu unijní politiky je strategie pro období 2021–2025, zaměřená zejména na syntetické drogy a jejich prekurzory. V rámci tohoto rámce došlo v České republice ke zintenzivnění spolupráce s Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), které poskytuje data a analýzy pro tvorbu národních politik. V praxi to znamenalo kupříkladu posílení kapacit laboratoří při analýze nových psychoaktivních látek nebo pořádání školení pro policii a celní správu, orientovaných na identifikaci nových druhů drog.[45]

Implementace těchto evropských opatření vedla rovněž k přijetí národních strategií a akčních plánů pro prevenci a léčbu závislostí, stejně jako k posílení legislativního rámce pro potírání drogové kriminality. Ve výsledku se zde potkává represivní politika s důrazem na ochranu veřejného zdraví a komplexní pohled na užívání návykových látek.[46]

---

[44] RADA EVROPSKÉ UNIE. Protidrogová strategie EU na období 2021–2025. Brusel: Rada Evropské unie, 2020. ISBN 978-92-824-8118-9.
[45] EVROPSKÉ MONITOROVACÍ CENTRUM PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST. EMCDDA: Hlavní úkoly a role v rámci protidrogové politiky EU. EMCDDA. 2021. Dostupné z: https://www.emcdda.europa.eu/
[46] SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ. Akční plán politiky v oblasti závislostí 2023–2025. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023. ISBN 978-80-7440-319-4.

Rada Evropy

Rada Evropy, jejímž členem je Česká republika, se zaměřuje na drogovou problematiku především z hlediska ochrany lidských práv a veřejného zdraví. Vydává doporučení a stanoviska, která podporují prevenci, léčbu závislostí a snižování škod. Významná je činnost Pompidou Group, která koordinuje mezinárodní spolupráci a výměnu osvědčených postupů. Tyto doporučení a politiky se následně odrážejí v národních strategiích i legislativních úpravách.[47]

Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik (INCB)

Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik (INCB) je nezávislým orgánem OSN, který dohlíží na to, aby členské státy dodržovaly mezinárodní úmluvy o kontrole drog. Poskytuje doporučení jak zlepšovat národní kontrolní systémy a současně napomáhá vzájemné spolupráci v boji s nelegálním obchodem s drogami. Klíčovým aspektem je rovněž sdílení informací o globálních trendech v oblasti drog.[48]

Česká republika spolupracuje s INCB pravidelně a předkládá zprávy o svých aktivitách v oblasti regulace omamných a psychotropních látek. Jedním z konkrétních příkladů vlivu INCB na tuzemskou drogovou politiku je zavedení přísné regulace obchodu s prekurzorovými látkami zneužitelnými pro nelegální výrobu drog. INCB se také podílí na odhalování nelegálních toků prekurzorů a pořádá školení zaměřená na prevenci jejich zneužití.[49]

---

[47] RADA EVROPY. Pompidou Group. Council of Europe. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/pompidou

[48] INTERNATIONAL NARCOTICS CONTROL BOARD. About the INCB. INCB. Dostupné z: https://www.incb.org/incb/en/about.html

[49] UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. Precursors and Chemicals Frequently Used in the Illicit Manufacture of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Vienna: UNODC, 2020. ISBN 978-92-1-148378-9.

Dopad mezinárodního práva na české trestní právo

Vliv mezinárodních úmluv a dalších globálních závazků na české trestní právo byl značný a v mnoha ohledech zásadní. Tyto mezinárodní dokumenty nejen upravily právní rámec pro kontrolu omamných a psychotropních látek, ale také přinesly hluboké změny v oblasti prevence, represi a monitorování drogových deliktů. V důsledku toho se česká legislativa postupně přiblížila světovým standardům a zvýšila svoji účinnost v boji proti drogovým trestným činům.[50]

Zavedení specifických trestněprávních opatření

Jedním z klíčových dopadů bylo zařazení konkrétních opatření do národní legislativy. Trestní zákoník, zejména § 283–287, navazuje na principy obsažené v úmluvách OSN proti nedovolenému obchodu s drogami.[51] Ustanovení pokrývají neoprávněnou výrobu, přechovávání i propagaci drog. Po roce 1988 se do právního řádu promítla také přísná kontrola prekurzorových chemikálií, nutných k výrobě omamných látek, a povinná evidence o jejich pohybu.[52]

Posílení kontrolních mechanismů

Mezinárodní závazky stimulovaly rozvoj kontrolních mechanismů zaměřených na evidenci a sledování oběhu drog. V ČR to vyústilo v přijetí předpisů, podle nichž se povinně zaznamenává výroba a distribuce látek, a provádějí se pravidelné inspekce u výrobců a distributorů. Tato opatření

---

[50] NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. Zaostřeno na drogy č. 4/2005: Mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4624/595/Zaostreno%20200504.pdf

[51] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[52] FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Sdělení č. 462/1991 Sb. o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

usnadňují identifikaci podezřelých transakcí, a tím i efektivnější potírání nelegálního trhu.[53]

Mezinárodní spolupráce a sdílení informací

S úmluvami OSN a členstvím v EU souvisí i intenzivnější přeshraniční spolupráce. Česká policie a celní správa spolupracují s Europolem, Interpolem a jinými organizacemi na sdílení informací, výměně poznatků z praxe a realizaci společných operací. Například při operacích organizovaných Europolem byly zadrženy značné zásilky drog určených pro český trh a zlikvidovány drogové sítě působící v rámci Evropské unie. Tato koordinace rovněž napomáhá sledování finančních toků a omezuje praní peněz spojené s drogovou trestnou činností.[54]

Harmonizace s evropskou drogovou politikou

Jako součást EU přijímá Česká republika společné směrnice a akční plány, které kladou důraz na harmonii mezi represí a minimalizací škod. Národní strategie se tak soustředí na prevenci, terapii a rehabilitaci osob se závislostí, zatímco vyhrazená pozornost je věnována i pašování drog a praní špinavých peněz. Tato rovnováha mezi ochranou veřejného zdraví a přísným potíráním nelegálních aktivit se promítá do jednotných postupů a usnadňuje spolupráci s dalšími členskými státy.[55]

---

[53] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
[54] ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky. Dostupné z: https://vlada.gov.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/koordinace/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-protidrogove-politiky-157319/
[55] RADA EVROPSKÉ UNIE. Protidrogová strategie EU na období 2021–2025. Brusel: Rada Evropské unie, 2020. ISBN 978-92-824-8118-9.

Zpřísnění trestních sankcí

Dalším důsledkem mezinárodních úmluv je postupné zpřísňování trestů za drogové delikty. Právní úprava byla několikrát novelizována, aby lépe reagovala na nové druhy psychoaktivních látek a zohledňovala organizovaný charakter některých forem drogové kriminality. Tím Česká republika plní závazky vyplývající z Úmluvy OSN z roku 1988, která zdůrazňuje význam důsledného stíhání.[56]

[56] FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Sdělení č. 462/1991 Sb. o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

2. Klasifikace drogových trestných činů podle českého trestního práva

Drogová kriminalita v České republice spadá především do působnosti trestního zákoníku, který jí věnuje několik ustanovení, zejména § 283–287. Ta postihují různé nelegální aktivity související s omamnými a psychotropními látkami, od prostého přechovávání až po organizované skupiny zabývající se jejich výrobou a distribucí. Každé z těchto ustanovení se zaměřuje na odlišné formy jednání a vymezuje specifické skutkové podstaty.[57]

Hlavním cílem je chránit veřejné zdraví, předcházet šíření závislostí a snižovat dostupnost drog mimo regulovaný systém. Zákonodárce také rozlišuje, zda se jednání váže jen k osobní spotřebě nebo zda jde o záměr obohacení, podpory či propagace užívání drog. Tento přístup odráží potřebu přizpůsobit trestní postih konkrétním okolnostem a zároveň reflektuje i mezinárodní závazky ČR vyplývající z úmluv OSN a unijního práva.[58]

2. 1. Přechovávání omamných a psychotropních látek (§ 284 TZ)

Mezi nejčastější skutky postihované v rámci drogové kriminality patří přechovávání omamných a psychotropních látek, upravené § 284 trestního zákoníku.[59] Zásadní je, že trestnost nastupuje až od tzv. „množství většího než malého“. Zákon dále rozlišuje, zda pachatel tyto látky drží pro vlastní potřebu či zda jejich přechováváním může podporovat další nelegální aktivity.[60]

---

[57] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[58] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[59] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[60] NEST LEGAL. Pervitin – množství větší než malé?. Dostupné z: https://www.nest.legal/article/detail/159-pervitin-mnozstvi-vetsi-nez-male

Právní vymezení skutkové podstaty

Podle § 284 odst. 1 TZ hrozí trest tomu, kdo bez potřebného povolení přechovává omamné nebo psychotropní látky v množství větším než malém. Pokud je prokázáno, že látka sloužila pouze osobní spotřebě, lze uložit trest odnětí svobody do jednoho roku, peněžitý trest či zákaz činnosti. Pokud se ukáže, že jde o výraznější množství, pak trest může dosáhnout šesti měsíců až pěti let odnětí svobody.[61]

V případě přechovávání látky ve značném množství se tresty zvyšují (§ 284 odst. 2), a to na dva až osm let, a u pachatelů, kteří se již dopustili obdobné kriminality nebo drží omamné látky ve velkém rozsahu, může trest dosahovat i vyšších trestních sazeb dle soudního rozhodnutí.[62]

Výklad pojmu „množství větší než malé“

Tento pojem není v zákoně pevně definovaný. V praxi se proto vychází ze soudní judikatury a znaleckých posudků. Obecně se posuzuje nejen váha či objem, ale i čistota látky nebo potenciální nebezpečí pro zdraví a společnost. U marihuany bývá uváděno cca 10 gramů sušiny, u pervitinu asi 1,5 gram čisté látky a u MDMA kolem 0,4 gramu. Jde však spíše o orientační hodnoty, vždy se posuzuje konkrétní kontext.[63]

Praktická aplikace a důkazní problematika

Pro správné posouzení případu je klíčové prokázat, že pachatel o existenci drogy věděl a měl ji reálně pod kontrolou. Znalci rovněž určují kvalitu a čistotu

---

[61] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-7.
[62] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[63] EPRAVO.CZ. Množství větší než malé ve světle aktuální judikatury Ústavního soudu České republiky. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-ve-svetle-aktualni-judikatury-ustavniho-soudu-ceske-republiky-113086.html

zajištěné látky, což přímo ovlivňuje hodnocení škodlivosti. Pokud se najdou různé typy drog, mohou se čisté obsahy přepočítat, aby bylo zjištěno, zda celková závažnost přesahuje hranici „většího než malého“.[64]

Ochrana mladistvých a zvlášť zranitelných osob

Pokud pachatel přechovává omamné látky poblíž školského zařízení nebo jiného místa, kde se nacházejí nezletilé osoby, soudy tuto skutečnost zpravidla berou jako přitěžující okolnost. Cílem je zamezit riziku, že se děti stanou snadným cílem trestné činnosti pachatele.[65]

Preventivní a alternativní přístupy

V mírnějších případech se mohou uplatnit alternativní formy trestu – například povinná účast na léčebném programu. Pachatelé, kteří pomáhají s odhalením závažnější kriminality, mohou mít nižší tresty.[66] Taková úprava reflektuje snahu diferencovat mezi drobnými uživateli a významnějšími pachateli.[67]

Z toho všeho je zřejmé, že přechovávání omamných látek zákonodárce vnímá jako jednání s různou mírou společenské nebezpečnosti. Rozsah i účel přechovávání proto hrají zásadní roli v konečném rozhodnutí o trestu.

---

[64] INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky. Praha: IKSP, 2019. ISBN 978-80-7338-177-6.

[65] KALINA, Kamil a kol. Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. ISBN 80-86734-06-4.

[66] DOSTUPNÝ ADVOKÁT. Spolupracující obviněný: jak spolupráce funguje a kdy se vyplatí? Dostupné z: https://dostupnyadvokat.cz/blog/spolupracujici-obvineny

[67] NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI. Uživatelé drog v konfliktu se zákonem. Dostupné z: https://www.drogy info.cz/data/obj_files/4615/588/Zaost%C5%99eno%20200602_u%C5%BEivatel%20v%20konfliktu_web.pdf

2. 2. Neoprávněná výroba a jiné nakládání s drogami (§ 283 TZ)

Neoprávněná výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami patří k nejvážnějším formám drogové kriminality, protože se dotýká přímo zdroje a širšího šíření drog. Podle § 283 TZ je trestné vše, co přispívá k nelegálnímu získávání, produkci a rozšiřování těchto látek.[68]

Rozdíl mezi § 283 a § 284

Zatímco § 284 řeší spíše držení drog v kontextu osobní potřeby, § 283 se soustředí na aktivní jednání – výrobu, dovoz, vývoz, prodej, zprostředkování a další formy distribuce. Díky tomu lze postihnout chování pachatelů, kteří drogy sami vyrábějí nebo zprostředkovávají jejich pohyb k dalším osobám.[69]

Právní vymezení skutkové podstaty

Podle § 283 odst. 1 TZ se činu dopouští každý, kdo bez povolení vyrobí, doveze, vyveze, prodá či jinak jinému opatří omamnou nebo psychotropní látku. Základní trestní sazba je dva až deset let odnětí svobody, s možností přísnějšího postihu, pokud pachatel jedná jako člen organizované skupiny nebo způsobí závažné následky (těžká újma na zdraví, úmrtí atd.).[70]

---

[68] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-7.
[69] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[70] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

Výklad klíčových pojmů

Pojem „výroba“ představuje veškeré fáze přípravy drogy, ať už v profesionální laboratoři nebo provizorních podmínkách. „Jiné nakládání“ pak postihuje široké spektrum nelegálních činností, jako je skladování, přeprava, zprostředkování, a to i v případech, kdy není prokázán přímý prodej.[71]

Preventivní opatření

Pro prevenci neoprávněné výroby či distribuce drog je důležité sledování a evidence prekurzorů, které se dají zneužít k výrobě omamných látek. V praxi se provádějí pravidelné kontroly podniků nakládajících s chemikáliemi a orgány činné v trestním řízení sdílejí informace s mezinárodními institucemi. Čím dříve je odhalena výrobní základna nebo organizátor obchodu, tím účinněji lze zamezit dalšímu šíření drog.[72]

Z výše uvedeného plyne, že § 283 TZ je klíčový pro postih všech forem aktivního šíření omamných látek. Vzhledem k vysoké míře škodlivosti nelegální produkce či distribuce drog patří sankce u tohoto trestného činu k nejpřísnějším v celé oblasti drogové kriminality.[73]

2. 3. Šíření toxikomanie (§ 287 TZ)

Šíření toxikomanie je zvláštní druh trestného činu, který se primárně zaměřuje na ochranu před propagací či usnadňováním užívání drog. Český trestní zákoník v § 287 zdůrazňuje, že jde o předcházení situacím, kdy pachatel aktivně

---

[71] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-7.
[72] Celní správa České republiky. Prekurzory drog. Dostupné z: https://celnisprava.gov.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-spolecnosti-a-zivotniho-prostredi/Stranky/prekurzory.aspx
[73] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.

nabádá jiné osoby, aby omamné a psychotropní látky užívaly, nebo jim k tomu vytváří příhodné prostředí.[74]

Právní vymezení skutkové podstaty

Podle § 287 TZ se šíření toxikomanie dopouští pachatel, který svádí jiného ke zneužívání drog či jinak podněcuje nebo usnadňuje jejich zneužívání. Může jít o přímou nabídku drog, přesvědčování o jejich „neškodnosti“, případně o umožnění prostoru k hromadnému užívání. Základní trestní sazba činí až tři roky odnětí svobody nebo zákaz činnosti, ale při zapojení nezletilých nebo při rozsáhlé propagaci se může ještě navýšit.[75]

Výklad klíčových pojmů

„Svádění ke zneužívání“ zahrnuje např. aktivní nabízení drog, zlehčování jejich rizik nebo dokonce systematickou prezentaci zdánlivých výhod. „Podněcování a usnadňování“ se týká zejména poskytování místa, nástrojů, financí atd. „Propagace toxikomanie“ znamená veřejné či skryté oslavování užívání drog, ať už v médiích, na sociálních sítích či v rámci kulturních akcí.[76]

Preventivní opatření

Nejúčinnějším způsobem, jak omezit šíření toxikomanie, je vzdělávání a osvěta, cílená především na děti a mladistvé. Dále platí zákazy či omezení propagace omamných a psychotropních látek v reklamě a veřejném prostoru.

---

[74] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.
[75] KYSELÝ, Ondřej. Co je a co není šíření toxikomanie? Otázka za milion dolarů. Aktuálně.cz, 18. února 2022. Dostupné z: https://blog.aktualne.cz/blogy/ondrej-kysely.php?itemid=41996
[76] ČESKÁ PSYCHEDELICKÁ SPOLEČNOST. Právní analýza: Trestný čin šíření toxikomanie dle § 287 trestního zákoníku a jeho aplikace na činnost sittera. CZEPS, 2022. Dostupné z: https://czeps.org/sitterovani/

Aktivity neziskových organizací a komunitních center bývají v tomto ohledu velmi přínosné, protože nabízejí pomoc lidem, kteří se už k drogám dostali, a zároveň vytvářejí povědomí o reálných rizicích.[77]

Z toho je patrné, že šíření toxikomanie je postihováno především z důvodu prevence a ochrany před vznikem nových uživatelů. Zákonodárce tím zdůrazňuje význam společenské zodpovědnosti, zejména vůči zranitelným jedincům.[78]

2. 4. Organizovaná trestná činnost spojená s drogami

Organizované drogové skupiny představují zdaleka nejzávažnější formu drogové kriminality. Využívají systémovou, dlouhodobou a efektivní spolupráci více osob k výrobě, pašování a distribuci značného množství návykových látek. Obvykle působí i v mezinárodním měřítku, což klade značné nároky na koordinaci represivních orgánů. [79]

Právní vymezení

Trestní zákoník zná definici organizované skupiny v § 361, zatímco na drogové delikty se vztahují zejména § 283 a § 284. Organizovaná skupina bývá charakterizována dělbu práce (výroba, distribuce, finance), jasnou hierarchií a konspirativním chováním. Trestní sazby u organizované drogové kriminality dosahují vyšších hodnot v závislosti na rozsahu a konkrétním jednání se mohou pohybovat od dvou až do osmnácti let odnětí svobody.[80]

---

[77] Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. Koordinace. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-231-9.
[78] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[79] NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v České republice. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.
[80] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-7.

Charakteristika organizované skupiny

Organizovaná skupina je podle českého trestního práva definována jako skupina nejméně tří osob, které dlouhodobě a koordinovaně páchají trestnou činnost. Charakteristickými znaky takové skupiny jsou:

- Hierarchie a vedení: Skupina obvykle zahrnuje jasnou organizační strukturu s vedoucími osobami, které plánují a řídí její aktivity.
- Dělba práce: Jednotliví členové mají specifické role, například výrobu, distribuci, logistiku nebo legalizaci výnosů.
- Konspirace: Skupina využívá sofistikované metody k utajení své činnosti, například šifrovanou komunikaci nebo krycí společnosti.
- Mezinárodní působnost: Často dochází k zapojení zahraničních partnerů, což zvyšuje složitost jejího odhalení a potírání.

Dalším významným aspektem je schopnost skupiny rychle se přizpůsobit novým podmínkám, například změnám legislativy nebo zvýšeným kontrolám na hranicích. Tato flexibilita zajišťuje dlouhodobou udržitelnost jejich operací.[81]

Typické formy a metody

Organizovaná trestná činnost spojená s drogami zahrnuje různé formy a metody, které se neustále vyvíjejí v reakci na legislativní a technologické změny. Mezi nejčastější patří:

1. Výroba drog: Skupiny často provozují skryté laboratoře, kde vyrábějí syntetické drogy nebo zpracovávají přírodní omamné látky. Tyto laboratoře bývají umístěny v odlehlých lokalitách nebo v prostorách s vysokým stupněm utajení. Moderní laboratoře využívají pokročilé technologie, které umožňují rychlejší a efektivnější výrobu.[82]

---

[81] NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v České republice. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.
[82] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.

2. Pašování drog: K přepravě drog přes hranice skupiny využívají sofistikované metody, jako jsou speciálně upravená vozidla, drony nebo námořní kontejnery. Pašování je často zajišťováno prostřednictvím složitých logistických sítí. Dalším trendem je využívání kurýrů, kteří převážejí drogy v těle, což výrazně komplikuje jejich odhalení.[83]
3. Distribuce: Drogové sítě zajišťují distribuci na lokální i mezinárodní úrovni, často prostřednictvím skrytých trhů na internetu (dark web) nebo osobních kontaktů. Skryté online trhy umožňují anonymní transakce a využívají kryptoměny proti sledování finančních toků.[84]
4. Financování a praní peněz: Organizované skupiny využívají různé metody k legalizaci zisků z drogové činnosti, například přes offshore účty, kryptoměny nebo falešné faktury. V poslední době se objevují sofistikovanější způsoby, jako je využívání decentralizovaných finančních systémů (DeFi) k utajení finančních toků.[85]

Preventivní opatření a legislativa

Pro boj s organizovanou drogovou kriminalitou se legislativa zaměřuje na sledování finančních toků, odposlechy, zajišťování majetku a mezinárodní spolupráci. Policie disponuje specializovanými jednotkami a často sdílí informace v rámci Europolu či Interpolu. Důležitou součástí prevence je i výchova k minimalizaci poptávky po drogách, protože právě vysoká poptávka poskytuje zločineckým sítím vysoké zisky.[86]

Z toho vyplývá, že organizované skupiny představují zvlášť nebezpečný fenomén, který se dotýká nejen veřejného zdraví, ale i bezpečnosti státu.

---

[83] NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v České republice. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.
[84] STROUKAL, Dominik. Dark Web: sex, drogy a bitcoiny. Praha: Grada, 2020. ISBN 9788027129348.
[85] DVOŘÁK, Vratislav. Výnosy z trestné činnosti. Praha : Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-67-8.
[86] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.

Podceňovat sílu a promyšlenost jejich aktivit by znamenalo výrazně usnadnit pronikání drog na trh.

2. 5. Právní klasifikace omamných a psychotropních látek

Právní klasifikace omamných a psychotropních látek je klíčovým prvkem pro správné fungování trestního práva v oblasti drogové kriminality. Klasifikace vymezuje, které látky podléhají přísné regulaci, a stanovuje konkrétní pravidla pro nakládání s těmito látkami. Tento právní rámec je nezbytný pro zajištění rovnováhy mezi ochranou veřejného zdraví a potřebou umožnit legální užití těchto látek například pro lékařské a vědecké účely.[87]

V České republice je právní úprava klasifikace omamných a psychotropních látek obsažena zejména v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, a jeho prováděcích předpisech. Tyto předpisy stanovují seznamy regulovaných látek, které odpovídají mezinárodním úmluvám a evropským směrnicím. Klasifikace látek má zásadní význam pro trestní praxi, neboť ovlivňuje právní kvalifikaci trestných činů, výši sankcí a možnosti preventivního působení.[88]

Aktuálně je klasifikace látek také nástrojem, který umožňuje pružně reagovat na objevení nových psychoaktivních látek, jejichž výroba a distribuce může ohrozit veřejné zdraví.[89]

---

[87] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5.

[88] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[89] MRAVČÍK, Viktor; BĚLÁČKOVÁ, Vendula; DRÁPALOVÁ, Eva; ZÁBRANSKÝ, Tomáš; GROHMANNOVÁ, Kateřina et al. Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření: odborná monografie. Monografie. V Praze: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-905717-9-2.

Klasifikace látek podle zákona o návykových látkách

Zákon o návykových látkách definuje omamné a psychotropní látky jako chemické látky nebo směsi, které mohou ovlivnit lidskou psychiku nebo vyvolat závislost. Pro účely právní regulace jsou tyto látky rozděleny do několika kategorií[90]:

1. Omamné látky: Tyto látky mají vysoký potenciál zneužití a závažné dopady na lidské zdraví. Patří sem například heroin, morfin a kokain. Tyto látky jsou regulovány především s ohledem na jejich nebezpečnost, ale také na jejich omezené využití v lékařství.[91]
2. Psychotropní látky: Tato kategorie zahrnuje syntetické drogy, jako jsou amfetaminy, LSD nebo MDMA, které významně ovlivňují centrální nervový systém a mohou způsobit změny vnímání nebo chování. Tyto látky jsou přísně regulovány, přičemž prioritou je omezení jejich dostupnosti na nelegálním trhu.[92]
3. Prekurzory: Chemické látky, které mohou být zneužity při nelegální výrobě omamných nebo psychotropních látek. Zákon zavádí přísnou evidenci a kontrolu jejich pohybu, což pomáhá identifikovat a předcházet jejich zneužití v nelegálních činnostech.[93]
4. Pomocné látky: Tyto látky slouží při výrobě nebo aplikaci omamných a psychotropních látek a podléhají méně přísné regulaci. Přesto je jejich evidence důležitá pro zajištění kontroly nad výrobními procesy.[94]

Každá látka je zařazena do konkrétního seznamu, který určuje míru regulace. Tyto seznamy jsou pravidelně aktualizovány na základě vědeckých poznatků a mezinárodních doporučení. Například v roce 2024 byla do seznamů

---

[90] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
[91] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
[92] MRAVČÍK, Viktor; BĚLÁČKOVÁ, Vendula; DRÁPALOVÁ, Eva; ZÁBRANSKÝ, Tomáš; GROHMANNOVÁ, Kateřina et al. Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření: odborná monografie. Monografie. V Praze: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-905717-9-2.
[93] Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog.
[94] Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog.

zařazena řada nově identifikovaných psychoaktivních látek, jejichž nebezpečnost pro veřejné zdraví byla vyhodnocena jako vysoká. Tato aktualizace umožňuje pružnou reakci na nové hrozby a přispívá k omezení šíření nebezpečných látek.[95]

Význam klasifikace pro trestní praxi

Právní klasifikace látek hraje zásadní roli při posuzování trestných činů souvisejících s drogami. Například ustanovení § 283 trestního zákoníku stanoví odlišné trestní sazby podle množství a druhu látky. Látky zařazené do nejpřísnějších kategorií jsou spojeny s vyššími tresty, což reflektuje jejich společenskou nebezpečnost.[96]

Kvalifikace přechovávání drog pro vlastní potřebu (§ 284 TZ) je dalším příkladem, kdy klasifikace látky a její množství rozhodují o tom, zda se jedná o přestupek nebo trestný čin.[97] Tento přístup umožňuje soudům zohlednit individuální okolnosti každého případu, což přispívá k přesnějšímu a spravedlivějšímu posuzování jednotlivých činů. Například osoba přechovávající malé množství pro vlastní potřebu může být postihována přísněji, pokud jde o vysoce nebezpečnou látku.[98]

Důležitou roli hraje klasifikace také při odhalování a stíhání organizované trestné činnosti. Regulace prekurzorů umožňuje efektivní sledování podezřelých transakcí a identifikaci výrobních míst, která mohou být využívána k nelegální výrobě drog.[99]

---

[95] Vyhláška č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.
[96] DRAŠTÍK, Antonín a kol. Trestní zákoník (č. 40/2009 Sb.) - Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-791-1.
[97] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[98] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2017, č. 12.
[99] UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. Precursors and Chemicals Frequently Used in the Illicit Manufacture of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Vienna: UNODC, 2020. ISBN 978-92-1-148378-9.

Dopady na veřejnou politiku a prevenci

Právní klasifikace látek má dalekosáhlé důsledky pro veřejnou politiku a prevenci drogové kriminality. Slouží jako podklad pro vzdělávací a preventivní programy zaměřené na rizika spojená s užíváním drog. Například veřejné kampaně mohou využívat kategorizaci látek k osvětlování nebezpečí konkrétních drog a jejich dopadu na společnost.[100]

V oblasti zdravotnictví klasifikace napomáhá při stanovování dostupnosti léků obsahujících kontrolované látky. Regulace zajišťuje, aby tyto látky byly dostupné pro terapeutické účely, aniž by docházelo k jejich zneužívání. Transparentnost monitorování legálního trhu tak přispívá k lepší ochraně veřejného zdraví a omezení dostupnosti nelegálních drog.[101]

Mezinárodní spolupráce je dalším významným aspektem právní klasifikace látek. Česká republika pravidelně sdílí informace o klasifikaci s ostatními státy Evropské unie a organizacemi, jako je Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik (INCB).[102] Tato spolupráce umožňuje jednotný přístup ke kontrole látek, což zvyšuje efektivitu boje proti přeshraniční drogové kriminalitě. Harmonizace pravidel také usnadňuje identifikaci nových hrozeb a umožňuje koordinované zásahy proti jejich šíření.[103]

Právní klasifikace omamných a psychotropních látek tak představuje nejen základ pro trestní postih drogové kriminality, ale také klíčový nástroj pro ochranu veřejného zdraví a mezinárodní spolupráci.[104]

---

[100] KALINA, Kamil a kol. Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. ISBN 80-86734-06-4.
[101] Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. Koordinace. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-231-9.
[102] INTERNATIONAL NARCOTICS CONTROL BOARD. Annual Report 2022. Vienna: INCB, 2022. ISBN 978-92-1-148370-3.
[103] UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. The International Drug Control Conventions. Vienna: UNODC, 2013. Dostupné z: The International Drug Control Conventions: REVISED EDITION 2013.
[104] Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. Koordinace. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-231-9.

3. Judikatura Nejvyššího soudu ČR týkající se drogových trestných činů

3. 1. Role Nejvyššího soudu v interpretaci trestního práva

Nejvyšší soud České republiky představuje vrcholnou soudní instanci v oblasti obecného soudnictví, přičemž jeho rozhodování v trestních věcech sehrává klíčovou úlohu v procesu sjednocování právní praxe. Stěžejním posláním tohoto orgánu je harmonizovat výklad trestního práva a zajišťovat předvídatelnost soudních rozhodnutí, zejména prostřednictvím dovolacího řízení a stanovisek trestního kolegia. Tím napomáhá jednotnému postupu nižších soudů a poskytuje jim potřebná interpretační vodítka, což výrazně posiluje právní jistotu i funkčnost trestní justice.[105]

Neurčitá ustanovení trestního zákoníku přinášejí důležitou agendu pro Nejvyšší soud. Ve sféře drogové kriminality jde především o objasnění termínů „množství větší než malé“, „značný rozsah“ nebo „ve velkém rozsahu“. Při jejich posuzování se nezohledňuje pouze absolutní množství zadržených či vyráběných látek, ale také jejich čistota a účel držení. Rozhodnutí Nejvyššího soudu proto nabízejí nižším soudům jednotný interpretační rámec a podporují konzistentní výklad těchto pojmů v praxi.[106]

Nejvyšší soud přihlíží ke společenskému vývoji při výkladu trestních norem, například v případech organizované kriminality či kyberkriminality, kde se formy trestné činnosti neustále proměňují. Svými rozhodnutími podporuje ucelený výklad trestních ustanovení a reaguje na aktuální výzvy. Tím propojuje teoretické základy

[105] JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Student. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.
[106] ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Svazek 2, § 205 až 421. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

trestního práva s konkrétními rozsudky, čímž posiluje stabilitu a předvídatelnost trestní justice.[107]

V oblasti drogových deliktů spočívá úloha Nejvyššího soudu hlavně ve sjednocování výkladu ustanovení § 283–287 trestního zákoníku, zaměřených na neoprávněné nakládání s omamnými a psychotropními látkami. Rozhodovací praxe zde upřesňuje skutkové podstaty těchto trestných činů a vymezuje hranici mezi přestupkovou a trestnou rovinou. Tím poskytuje nižším soudům jednotná interpretační vodítka a přispívá k předvídatelné aplikaci práva v oblasti drogové kriminality.[108]

Další významnou součástí systému je vztah mezi Nejvyšším soudem a Ústavním soudem. Ústavní soud ČR může přezkoumat rozhodnutí Nejvyššího soudu tehdy, pokud je podána ústavní stížnost, jež namítá porušení základních práv obviněného. Pokud Ústavní soud dojde k závěru, že určité rozhodnutí není v souladu s ústavními principy, smí je zrušit. Tento kontrolní mechanismus slouží k ochraně základních práv jednotlivců a k zachování právního státu.[109]

Vztah Nejvyššího soudu k evropskému právu

Nejvyšší soud plní významnou úlohu při zohledňování evropských právních předpisů v české soudní praxi, zejména co se týče závazných rozsudků Soudního dvora Evropské unie (SDEU) a reflektování judikatury Evropského soudu pro lidská práva (ESLP). Při svých rozhodnutích vychází z evropských standardů, které se týkají hlavně ochrany základních práv obžalovaných, přiměřenosti trestů a trestněprávní spolupráce napříč členskými státy EU. Tím přispívá ke sladění výkladu českého trestního práva s unijními i mezinárodními závazky.[110]

---

[107] SCHEINOST, Miroslav; VÁLKOVÁ, Helena a kol. Sankční politika a její uplatňování: Teoretické a trestněpolitické aspekty reformy trestního práva v oblasti trestních sankcí IV. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-154-7.
[108] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.
[109] GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 8. aktualizované vydání. Právnické učebnice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-838-9.
[110] ŠÁMAL, Pavel. Postavení Nejvyššího soudu v právním státě a jeho role při aplikaci judikatury SDEU a ESLP. Právník, 2018, roč. 157, č. 4, s. 283–302. ISSN 0231-6625.

V oblasti drogových deliktů je vliv evropského práva patrný například při využití evropského zatýkacího rozkazu a dalších mechanismů justiční spolupráce, které usnadňují stíhání a předávání pachatelů mezi členskými státy. Důležité jsou také rozhodnutí SDEU a ESLP, jež určují mantinely pro ukládání trestů nebo stanovují podmínky, za kterých lze aplikovat přísnější sankce, aniž by byla porušena zásada ne bis in idem. Nejvyšší soud tyto tendence promítá do své judikatury a tím napomáhá harmonizaci českého trestního práva s evropskými standardy.[111]

Mechanismus závaznosti rozhodnutí Nejvyššího soudu

Podstatnou otázkou zůstává, do jaké míry jsou rozhodnutí Nejvyššího soudu závazná pro jiné soudy. V českém systému neexistuje anglosaský model právních precedensů, avšak judikatura Nejvyššího soudu se těší značné autoritě. Nižší soudy se od ní obyčejně neodchylují, pokud k tomu neexistuje pádné odůvodnění.[112]

Specifickou roli sehrávají sjednocující stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu, která jsou pro soudy nižších stupňů právně závazná a odstraňují nejednotnosti při výkladu trestních předpisů. Typickým příkladem je stanovisko sp. zn. Tpjn 301/2013, jež stanovilo kritéria pro pojem „množství větší než malé“ v kontextu drogové kriminality.[113] Tato stanoviska napomáhají jednotnému rozhodování a poskytují soudům interpretační rámec, čímž se posiluje předvídatelnost trestní praxe.[114]

Nejvyšší soud tak prostřednictvím judikatury a sjednocujících stanovisek usměrňuje výklad trestních norem, přičemž bere v potaz i požadavky evropského

---

[111]ŠÁMAL, Pavel. Postavení Nejvyššího soudu v právním státě a jeho role při aplikaci judikatury SDEU a ESLP. Právník, 2018, roč. 157, č. 4, s. 283–302. ISSN 0231-6625.
[112] KOLKOVÁ, Adriana. Význam a závaznost judikatury v českém právním řádu. Praha: Achour & Partners, 2023. Dostupné z: https://www.achourpartners.com/wp-content/uploads/2023/02/Vyznam-judikatury-v-ceskem-pravnim-radu_2_2023.pdf.
[113] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2013, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.
[114] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

práva. Jeho rozhodování se snaží vyvažovat zájem na ochraně společnosti s důrazem na základní práva obviněných. Systematické sjednocování výkladu trestního práva následně podporuje legitimitu trestní justice a udržuje důvěru veřejnosti v její fungování.[115]

3. 2. Klíčová rozhodnutí Nejvyššího soudu

Při výběru rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, jež se týkají drogové trestné činnosti, byla nutná důsledná analýza a zhodnocení klíčových právních otázek, které Nejvyšší soud řeší při sjednocování výkladu zákona a usměrňování praxe nižších soudů. Drogové delikty totiž zahrnují širokou škálu jednání, od držení omamných nebo psychotropních látek pro vlastní potřebu až po organizovanou výrobu a rozsáhlou distribuci, přičemž nezanedbatelnou roli hrají také otázky účastenství a prokazování trestné činnosti.[116] Zvolená judikatura se zaměřuje především na hranice a pojmy zásadní pro klasifikaci drogových trestných činů a jejich trestání, přičemž zvláštní důraz byl kladen na rozhodnutí týkající se pojmu množství větší než malé, jelikož tento výklad určuje, kde končí přestupek a začíná trestný čin.[117] Neméně důležitá jsou rozhodnutí, která řeší rozdíl mezi větším a značným rozsahem trestné činnosti, jelikož správné posouzení závažnosti skutku zásadně ovlivňuje právní kvalifikaci i výši trestu. Z hlediska odpovědnosti pachatele se Nejvyšší soud zabýval také případy, kdy si obviněný nebyl vědom přesné koncentrace účinné látky, a posuzoval, zda jde o úmyslné nebo přestupkové jednání.[118] Významnou tematickou oblastí je posuzování organizované drogové kriminality, zejména vymezení organizované skupiny, jejích vnitřních vazeb a přeshraničních aktivit. V řadě rozhodnutí pak vystupuje do popředí i rozlišení mezi spolupachatelstvím a pouhou účastí na

---

[115] ŠÁMAL, Pavel. Postavení Nejvyššího soudu v právním státě a jeho role při aplikaci judikatury SDEU a ESLP. Právník, 2018, roč. 157, č. 4, s. 283–302. ISSN 0231-6625.
[116] SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2022. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2023. ISBN 978-80-7338-205-6.
[117] ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela; TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[118] ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela; TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.

trestném činu, což je v drogových kauzách důležité zejména při hodnocení jednotlivých rolí osob zapojených do výroby či distribuce.[119] Stejně tak se judikatura zabývá problematikou dlouhodobé distribuce, například situacemi, kdy samostatné dodávky nejsou rozsáhlé, avšak v souhrnu tvoří systematické a dlouhodobé nakládání s omamnými a psychotropními látkami.[120] Takto vybrané judikáty proto neopomenutelně zasahují do sjednocování výkladu drogových trestných činů v českém právním řádu a podstatně ovlivňují rozhodovací praxi trestních soudů.

Rozbor judikátu: Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2013[121]

Spisová značka a základní informace

V tomto případě vydalo trestní kolegium Nejvyššího soudu stanovisko týkající se výkladu pojmu „množství větší než malé“, jenž je významný v souvislosti s trestnými činy týkajícími se omamných a psychotropních látek (§ 283, § 284, § 285 trestního zákoníku). Nejednalo se o rozhodování v konkrétní kauze, ale o obecně závazné stanovisko, jehož účelem bylo sjednotit soudní praxi v situaci, kdy došlo ke zrušení určité části právní úpravy.

Hlavním podnětem k přijetí tohoto stanoviska bylo zrušení části ustanovení § 289 odst. 2 trestního zákoníku, jakož i odpovídajících pasáží nařízení vlády č. 467/2009 Sb., a to nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 13/12 ze dne 23. července 2013. Ústavní soud zde konstatoval, že vymezení hranice trestní odpovědnosti nespadá do pravomoci vlády, nýbrž vyžaduje formu zákona. Následkem tohoto rozhodnutí se v praxi objevily nejasnosti, neboť soudy

---

[119] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-7.
[120] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 44.
[121] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.

postrádaly dříve platné, byť podzákonné, normy. Nejvyšší soud proto reagoval sjednocujícím stanoviskem, které mělo poskytnout jasná interpretační pravidla a zabezpečit právní jistotu.

Předkladatelem bylo trestní kolegium Nejvyššího soudu, přičemž při přípravě vycházelo z existující judikatury, podkladů od specializovaných institucí (Nejvyšší státní zastupitelství, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Odbor protidrogové politiky Úřadu vlády ČR, Národní protidrogová centrála aj.) a z praktických poznatků nižších soudů. Tím byly vytvořeny předpoklady pro vyvážené vymezení nových orientačních hodnot, na něž se justice může odkazovat.

Skutkový stav

Nejde o klasický rozsudek v individuální věci, tedy nelze hovořit o jednom konkrétním skutkovém stavu. Spíše se jedná o reakci na ústavněprávní rozpor, který nastal v důsledku zrušení určité části nařízení vlády č. 467/2009 Sb. Ústavní soud rozhodl, že vymezování hranic trestní odpovědnosti formou podzákonného předpisu je protiústavní (zejména s ohledem na čl. 39 Listiny základních práv a svobod a čl. 78 Ústavy).

Po zrušení nařízení vlády vznikla mezi soudy aplikační nejistota, protože některé soudy se vracely k judikatuře staršího data, jiné volily jiné přístupy. Trestní kolegium Nejvyššího soudu proto přistoupilo k vydání stanoviska, které vymezilo orientační limity pro „množství větší než malé“, a tím nabídlo soudům určitý jednotící rámec.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Stanovisko se zaměřuje především na skutkové podstaty trestných činů uvedené v paragrafech 283 až 285 trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), kde

má pojem množství větší než malé zásadní význam. Rozhoduje mimo jiné o tom, jestli dané jednání zůstává ještě v rovině přestupku nebo zda již naplňuje znaky trestného činu.

Podle paragrafu 284 trestního zákoníku, který postihuje neoprávněné přechovávání omamných a psychotropních látek pro vlastní potřebu, je klíčovou podmínkou odlišení přestupku od trestného činu právě přesažení množství většího než malé. Naproti tomu paragraf 283 trestního zákoníku, jenž se týká nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, užívá pojmy jako větší rozsah, značný rozsah nebo velký rozsah, které často pracují s určitou násobnou hodnotou výchozí hranice. Stanovisko Nejvyššího soudu tak fakticky vyplnilo mezeru po zrušení příslušného nařízení vlády, protože právě tato příloha vlády dříve definovala konkrétní limity pro posuzování, kdy přechovávání drogy přesahuje rámec přestupku.

Argumentace Nejvyššího soudu

Podstatou stanoviska je definice orientačních prahových hodnot pro různé omamné látky, přičemž soudy mají tyto limity chápat spíše jako vodítko, nikoli jako nepřekročitelné pravidlo. Je zdůrazněno, že je nutno brát v úvahu i další okolnosti (např. čistotu drogy, individuální znaky pachatele, způsob držení látky).

Nejvyšší soud navázal na předchozí judikaturu, která od 90. let stanovovala různé gramážní limity. Po zrušení přílohy nařízení vlády se však objevila potřeba nového ustálení. Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 13/12 zkonstatoval, že vláda není oprávněna sama tyto limity určovat, avšak soudní tvorba práva je přípustná, jestliže je zapotřebí dotvořit neurčitý pojem.

Ve stanovisku je zmíněn pojem tzv. „spotřební držby“. Pokud jedinec drží pouze jednorázovou dávku, bez záměru manipulovat s větším množstvím, může jít spíše o přestupek než trestný čin. Naopak u rozsáhlejšího množství se uplatní vyšší společenská nebezpečnost a tím i trestní odpovědnost. U některých látek

(například konopí, pervitin) došlo ke zmírnění či zpřísnění dřívějších přístupů, aby se zohlednily změny v míře rizikovosti a vyskytujících se formách výroby.

Dále se ve stanovisku uvádí, že konkrétní množství uvedené v tabulkách vždy musí soud zkoumat v kontextu dalších hledisek, zejména obsahu účinné látky a motivu pachatele (zda je pravidelným uživatelem, zda drogu šíří mezi další osoby, a podobně).

Shrnutí a závěr

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2013 představuje základní pilíř pro výklad pojmu „množství větší než malé“ od chvíle, kdy byla zrušena podzákonná úprava obsažená v nařízení vlády č. 467/2009 Sb. Nejvyšší soud tímto krokem zajišťuje jednotný přístup soudů, které nyní disponují orientačními tabulkami a obecnými zásadami jak nakládat s případy, kdy jde o přeshraniční množství drogy.

Kromě vymezení základních hodnot limity stanovisko upozorňuje i na nutnost přihlížet ke skutečnému obsahu psychoaktivních látek (např. THC u marihuany, účinné složky u pervitinu či heroinu), nikoli jen k hrubé hmotnosti směsi. Čím je látka koncentrovanější, tím spíše lze překročit rozhodnou hranici množství.

Toto stanovisko se dotýká nejen § 284 (přechovávání pro vlastní potřebu), ale odráží se také v posuzování závažnějších forem drogových deliktů podle § 283 či § 286 trestního zákoníku, kde se pracuje s pojmy „větší rozsah“, „značný rozsah“ nebo „velký rozsah“ jakožto násobky zmiňovaného minima.

Z ústavního hlediska jde o odpověď na nález, jímž Ústavní soud zrušil zmocnění vlády stanovovat limity. Nejvyšší soud tím zaujal roli tvůrce judikaturních pravidel, která mají charakter obecné závaznosti pro soudy nižších instancí. V praxi toto sjednocující stanovisko dosud plní funkci klíčového podkladu, od něhož se odvíjí rozhodování při posuzování drogových deliktů v rovině trestní odpovědnosti.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 463/2010[122]

Spisová značka a základní informace

V dané trestní věci rozhodoval Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací dne 12. května 2010, a to zamítnutím dovolání podaného obviněným F. H. podle paragrafu 265j trestního řádu. Původní rozsudek v této kauze pocházel od Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově (spisová značka 101 T 193/2009), proti němuž bylo podáno odvolání, o němž poté rozhodl Krajský soud v Ostravě (spisová značka 6 To 645/2009). Nejvyšší soud následně posuzoval, zda v daném případě nedošlo k nesprávné právní kvalifikaci nebo k jinému vadnému hmotněprávnímu posouzení, přičemž po prověření všech námitek rozhodl, že dovolání obviněného neobsahuje důvodné argumenty a potvrdil tak závěry soudů nižšího stupně.

Skutkový stav

Obviněný F. H. byl před soudy nižších stupňů uznán vinným z toho, že od srpna 2007 do prosince 2008 opakovaně vyráběl a následně distribuoval psychotropní látku metamfetamin (pervitin). Dle zjištění Okresního soudu činilo celkové množství takto zhotovené a rozšířené drogy nejméně 68,4 gramu, přičemž výroba se uskutečňovala z léků s obsahem efedrinu či pseudoefedrinu, a byla k ní používána potřebná chemická aparatura. Pervitin obviněný sám užíval a zároveň jej nabízel dalším osobám buď za finanční obnos nebo zdarma. Okresní soud jej za tuto činnost odsoudil k trestu odnětí svobody v délce čtyř let se zařazením do věznice s ostrahou.

---

[122] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 463/2010. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2011, č. 12.

Krajský soud v Ostravě následně rozhodl o odvolání obviněného úpravou skutkových okolností – celkové množství pervitinu bylo poníženo na 64,8 gramu a byly vypuštěny některé dřívější závěry o potenciálním zapojení nezletilé N. F. Soud však shledal, že i takové množství drogy postačuje k naplnění kvalifikovaného znaku trestného činu z hlediska jeho rozsahu.

Právní kvalifikace a aplikované normy

V době původního rozhodování bylo aplikováno ustanovení paragrafu 187 odstavce 1, 2 starého trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb.), zejména písmena a) a b). Krajský soud v Ostravě ovšem zkoumal, zda není pro obviněného příznivější postup podle nového trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) a vyhodnotil, že díky odlišnému pojetí kvalifikovaných znaků a širšímu rozmezí trestních sazeb je namístě použít paragraf 283 odstavec 1, 2 písmeno c) trestního zákoníku, kde je řeč o nedovolené výrobě a jiném nakládání s omamnými a psychotropními látkami, pokud jde o čin spáchaný ve značném rozsahu.

Obviněný v podaném dovolání brojil proti závěru, že množství 64,8 gramu pervitinu bylo reálné, a tvrdil, že svědecké výpovědi nejsou v tomto ohledu věrohodné. Namítal, že pokud by i skutečně vyráběl takzvané dýleráky, vždy by šlo o menší dávky, jejichž souhrn by nedosahoval úrovně značného rozsahu ve smyslu zákona.

Argumentace Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud posuzoval, zda je námitka obviněného ohledně nesprávné právní kvalifikace oprávněná. Dovolací důvod podle paragrafu 265b odstavec 1 písmeno g) trestního řádu se váže k otázce, jestli zjištěné jednání odpovídá pojmu značný rozsah. Nejvyšší soud přitom připomněl, že není oprávněn znovu hodnotit skutkový stav, pokud nebylo prokázáno, že by jej nižší soudy určily

v rozporu se zásadními pravidly trestního procesu. Klíčové bylo zjištění, že obviněný ve více než dvaceti případech zhotovil pervitin z volně dostupných léků a nabízel jej dalším uživatelům, což nelze považovat za zanedbatelné množství či krátkodobou činnost.

Nejvyšší soud poukázal i na starší rozhodnutí, v nichž se zdůrazňuje, že u pojmů jako větší či značný rozsah hrají roli nejen čistá gramáž omamné látky, ale také délka páchání a okruh osob, jimž je droga distribuována. Odkázal rovněž na závěry soudů nižšího stupně, že látka nebyla pouhým kofeinem, ale skutečně šlo o metamfetamin s odpovídajícími účinky. Ani případná mírná matematická nepřesnost (rozdíl několika gramů) nemohla zpochybnit právní kvalifikaci, neboť celkově šlo o dlouhodobou výrobní a distribuční činnost, jež odpovídala zákonnému znaku značného rozsahu.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud tedy potvrdil, že použití paragrafu 283 odstavec 1, 2 písmeno c) trestního zákoníku bylo přiléhavé, protože i při menší odchylce v hodnocení množství drogy by výrok o vině a trestu zůstal věcně správný. Dovolání obviněného proto nebylo shledáno důvodným a soud dovolací řízení ukončil zamítavým výrokem. Trest odnětí svobody pro obviněného F. H. tak nadále zůstal v rozsahu uloženém rozhodnutími nižších soudů, jež vycházela z jednoznačného závěru, že distribuované množství metamfetaminu a charakter opakovaného jednání plně naplnily znak ve značném rozsahu.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 15 Tdo 1003/2012 – 38[123]

Spisová značka a základní informace

V této trestní věci jednal velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu dne 27. února 2013 o dovolání, které podal obviněný T. D. H. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30. září 2011, spisová značka 11 To 66/2011. Nejvyšší soud toto dovolání odmítl podle paragrafu 265i odstavec 1 písmeno e) trestního řádu jako zjevně neopodstatněné. V jádru šlo o to, zda jednání obviněného T. D. H. naplnilo znaky zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami podle paragrafu 283 trestního zákoníku ve velkém rozsahu.

Skutkový stav

Podle skutkových zjištění Krajského soudu v Plzni (rozsudek ze dne 16. června 2011, spisová značka 2 T 8/2011) se obviněný dne 4. října 2010, po předchozí dohodě, podílel na převozu a dalším nakládání s konopím o celkové hmotnosti minimálně 7436 gramů (včetně obalů). Laboratorně zpracované vzorky následně odhalily 6903,7 gramu sušiny obsahující přes 1264 gramů THC, což představovalo mimořádně vysokou koncentraci. Obviněný převzal konopí v Praze a naložil jej do automobilu BMW, aby jej mohl převážet a dále distribuovat. Neměl k tomu žádné zákonné oprávnění. V průběhu jízdy poblíž sjezdu z dálnice D5 byl zadržen hlídkou Celního ředitelství Plzeň, která drogu zajistila. Krajský soud v Plzni jednání obviněného posoudil jako zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami ve velkém rozsahu a uložil mu trest odnětí svobody v délce devíti let. Vrchní soud v Praze poté rozsudek v části

[123] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 44.

týkající se výše trestu pozměnil, když jej snížil na šest let. Ve zbytku, včetně právní kvalifikace, ponechal výrok soudu prvního stupně beze změny. Pro menší výměru trestu přitom využil ustanovení paragrafu 58 odstavec 1 trestního zákoníku o mimořádném snížení trestu.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Jednání obviněného bylo kvalifikováno podle paragrafu 283 odstavce 1, 2 písmeno a) a odstavce 3 písmeno c) trestního zákoníku, tedy šlo o nedovolené nakládání s omamnými a psychotropními látkami ve velkém rozsahu. Rozhodující byla nejen hmotnost konopí, ale i skutečnost, že mělo vysoký obsah THC (více než 19 procent) a že obviněný postupoval organizovaně za účasti dalších osob. Ačkoli Vrchní soud využil možnosti uložení mírnějšího trestu, samotný kvalifikovaný znak velkého rozsahu ponechal. V dovolání obviněný zejména tvrdil, že příslušné množství konopí a zmíněná hodnota THC neodpovídají definici velkého rozsahu.

Argumentace Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud se zabýval především námitkou, že necelých 7 kilogramů konopí nelze považovat za velký rozsah. Obviněný poukazoval na některé předchozí judikáty (například spisová značka 7 Tdo 729/2010 nebo 7 Tdo 1337/2010), kde se pracovalo s vyššími násobky pro stanovení značného či velkého rozsahu. Velký senát trestního kolegia ale zdůraznil, že praxe soudů se ustálila na jakémsi desetinásobném násobení hranice množství většího než malého, a zároveň připomněl, že je potřeba vždy hodnotit i další okolnosti případu. Není tedy rozhodující jen holá gramáž, nýbrž také kvalita drogy, způsob provedení a záměr s ní nakládat. V této kauze měly soudy nižšího stupně dostatek podkladů pro závěr, že šlo o výrazně rizikové chování. Obviněný argumentoval, že pro velký rozsah by bylo zapotřebí podstatně vyššího obsahu THC, avšak Nejvyšší soud

odmítl čistě matematická hlediska a znovu zdůraznil, že posouzení vždy vychází z komplexu faktorů. Konkrétně zde hrála roli jak nezvykle vysoká koncentrace THC, tak dohoda s jinými osobami a jasný záměr konopí dál distribuovat. Soud tím reagoval na obvyklé výhrady obviněných, že je zapotřebí dosáhnout několikanásobku běžného limitu, a konstatoval, že taková mechanická aplikace by nereflektovala realitu individuálního případu.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud nakonec dovolání obviněného T. D. H. odmítl podle paragrafu 265i odstavec 1 písmeno e) trestního řádu s tím, že právní kvalifikace zůstává v mezích zákona a Vrchní soud v Praze měl dostatečné důvody považovat transport téměř 7 kilogramů konopí s vysokým obsahem THC za velký rozsah. Samotné rozhodnutí o zmírnění trestu na šest let odnětí svobody nic neměnilo na závěru, že znak velkého rozsahu byl i přesto splněn. Tím Nejvyšší soud potvrdil jednotný přístup, který není založen na jediné aritmetické hodnotě, ale na vícesložkovém posouzení celé situace, přičemž vedle hrubé hmotnosti se přihlíží i k obsahu účinných látek, celkovému kontextu přepravy a zapojení dalších osob.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 11 Tdo 337/2023 – 7470[124]

Spisová značka a základní informace

V této věci rozhodoval Nejvyšší soud o dovoláních obviněných A. K., M. B., J. K. a D. H. směřujících proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. června 2022, spisová značka 2 To 98/2021. Tímto usnesením byl potvrzen

[124] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 337/2023. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2024, č. 5.

rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. září 2021, spisová značka 48 T 5/2020. Všichni obvinění byli uznáni vinnými z rozsáhlé drogové trestné činnosti, konkrétně z výroby a distribuce metamfetaminu (pervitinu) v rámci organizované skupiny s působností na území České republiky, Polska a Slovenska. U A. K., J. K. a D. H. byl čin posouzen jako zvlášť závažný zločin podle paragrafu 283 odstavce 4 písmeno c) trestního zákoníku, u M. B. šlo o skutek spadající pod paragraf 283 odstavce 3 trestního zákoníku. Soudy nižších stupňů všem obviněným uložily tresty odnětí svobody v různé délce a další sankce (zákazy činnosti, propadnutí majetku a podobně). Nejvyšší soud následně tato dovolání projednal a všechna odmítl, přičemž u A. K., M. B. a J. K. jako zjevně neopodstatněná a u D. H. z jiného než zákonného dovolacího důvodu.

Skutkový stav

Krajský soud v Ostravě na základě rozsáhlého dokazování zjistil, že obvinění organizovali a prováděli výrobu pervitinu, přičemž klíčovou roli sehrál obviněný A. K., který v postavení hlavního organizátora nakupoval léčiva s obsahem pseudoefedrinu, obstarával chemikálie i přístroje a pronajímal prostory k vaření drogy. Často k tomu využíval lokality mimo Českou republiku, například v Polsku, aby tak znesnadnil odhalení trestné činnosti. Na samotné výrobě pervitinu se podíleli především obvinění J. K., I. P., D. H. a částečně také M. B. V některých obdobích probíhala výroba pervitinu i v rodinném domě na polském území, kromě toho distribuce probíhala i do dalších regionů, jako Ostravsko či Karvinsko, a rovněž na Slovensko.

A. K. vedle toho prodával část vyrobeného pervitinu dalším odběratelům. M. B. se zapojil do zajišťování větších partií léčiv (například 1000 balení, z nichž se dalo vyrobit přes 1,4 kg metamfetaminu) a rovněž spolupůsobil při samotném vaření drogy. J. K. měl na starost opakované varné cykly, a to někdy v Polsku, jindy na Ostravsku. D. H. se podobně jako další spolupachatelé věnoval chemickému zpracování, k čemuž využíval potřebný materiál a finanční zdroje poskytované A. K. Na základě těchto zjištění soudy nižších stupňů vyhodnotily,

že se jednalo o organizovanou skupinu působící přes hranice několika států, se zřejmou dělbu rolí a značným objemem výroby a distribuce.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Krajský soud v Ostravě, jehož rozhodnutí bylo potvrzeno Vrchním soudem v Olomouci, kvalifikoval jednání A. K., J. K. a D. H. jako zvlášť závažný zločin podle paragrafu 283 odstavce 1, 4 písmeno c) trestního zákoníku (organizovaná skupina působící ve více státech), zatímco u M. B. šlo o čin dle paragrafu 283 odstavce 1, 3 písmeno c) trestního zákoníku. U A. K. soudy zároveň uznaly vinu z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí, jelikož soustavně řídil motorová vozidla, ačkoli měl vysloven zákaz řízení. Celkově soudy zohlednily rozsáhlost i dlouhodobost drogové činnosti a zapojení dalších osob. Nejvyšší soud následně potvrdil, že popsaná kvalifikace přesně odpovídá závěrům o koordinované, vysoce organizované a přeshraničně fungující výrobě i distribuci pervitinu, k níž se pachatelé uchylovali po delší časové období a s výrazným podílem více obviněných.

Argumentace Nejvyššího soudu

Obvinění A. K., M. B. a J. K. ve svých dovoláních namítali především nesprávné hodnocení důkazů a nedostatečně prokázanou výši množství použitých léčiv, objem vyrobeného pervitinu nebo úmysl jednat jako členové organizované skupiny působící ve více státech. Tvrdili rovněž, že nebylo možné spoléhat na výpovědi některých klíčových svědků (například spolupracujícího obviněného I. P.) a že soudy neprovedly všechny jimi navržené důkazy. Nejvyšší soud však konstatoval, že tyto námitky mají převážně skutkovou povahu, a vysvětlil, že soudy nižších stupňů se výpověďmi korunních svědků náležitě zabývaly a potvrdily je dalšími důkazy (odposlechy, finančními transakcemi, zajištěnými chemikáliemi), což vylučovalo pochybnost o pravdivosti popsaného

průběhu. K žádnému extrémnímu rozporu mezi důkazy a skutkovými zjištěními tedy nedošlo.

A. K. rovněž namítal, že mu soudy měly uložit souhrnný trest a nikoli samostatnou trestní sankci, poukazoval na údajnou nepřiměřenost celkové doby, kterou měl strávit ve výkonu trestu. Nejvyšší soud ale vyzdvihl, že krajem i vrchním soudem byly náležitě vysvětleny okolnosti, proč forma souhrnného trestu nepřichází v úvahu, a rozhodnutí o propadnutí automobilů bylo opřeno o zjištění, že vozy fakticky patřily obviněnému a představovaly náhradní hodnotu za výnos trestné činnosti.

D. H. taktéž vznesl námitky zejména proti skutkovým zjištěním, popíral své aktivní zapojení v takovém rozsahu a namítal, že soudy nepřihlédly k některým důkazům v jeho prospěch. Nejvyšší soud nicméně upozornil, že i u D. H. šlo spíše o zpochybnění už provedených důkazů, aniž by se otevřela otázka právní kvalifikace. Tím pádem nebylo splněno kritérium zákonných důvodů dovolání, a proto bylo i jeho dovolání odmítnuto.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud se ztotožnil s právními a skutkovými závěry krajského i vrchního soudu, přičemž dospěl k názoru, že v jednání obviněných byly všechny znaky organizované, přeshraničně probíhající a dlouhodobé drogové kriminality naplněny. Dovolání A. K., M. B. a J. K. proto byla odmítnuta jako zjevně neopodstatněná, jelikož výhrady se týkaly především skutkového stavu a důkazního hodnocení. D. H. měl námitky, jež spadaly převážně do procesní roviny a neodpovídaly zákonnému dovolacímu důvodu. Výsledkem bylo, že Nejvyšší soud všechna dovolání definitivně zamítl a potvrdil, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě a usnesení Vrchního soudu v Olomouci jsou v souladu se zákonem i dosavadní judikaturou.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 11 Tdo 811/2015-29[125]

Spisová značka a základní informace

V této trestní věci rozhodl Nejvyšší soud dne 26. srpna 2015 o dovolání, které podal nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněného P. Š. Dovolání bylo namířeno proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. března 2015, spisová značka 44 To 133/2015. Obvodní soud pro Prahu 1 (rozsudek ze dne 9. února 2015, spisová značka 6 T 106/2014) původně uznal P. Š. vinným ze spáchání přečinu přechovávání omamné a psychotropní látky podle paragrafu 284 odstavce 2 trestního zákoníku, protože přechovával 5,672 gramu kokainu, což výrazně překročilo hranici množství většího než malého. Soud prvního stupně mu za to uložil šestiměsíční trest odnětí svobody, podmíněně odložený na dvacet měsíců. Městský soud v Praze ale rozhodl, že obviněný mohl jednat pouze v nedbalosti, a proto postoupil věc k projednání jako přestupek. Nejvyšší státní zástupce s tím nesouhlasil a podal dovolání, jemuž Nejvyšší soud vyhověl, čímž usnesení městského soudu zrušil.

Skutkový stav

Obvodní soud pro Prahu 1 zjistil, že P. Š. měl 16. srpna 2014 krátce po půlnoci v pražském klubu Chapeau Rouge u sebe držel 5,672 gramu kokainu s obsahem 0,749 gramu účinné látky (kokain base). Koncentrace činila zhruba 13,2 procenta, což dle dřívější judikatury dalece přesahuje hranici jednoho gramu, považovanou za množství větší než malé. Obvodní soud proto jednání obviněného posoudil jako přečin podle paragrafu 284 odstavce 2 trestního zákoníku. Městský soud v Praze ale následně usoudil, že mohlo jít nanejvýš

[125] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2017, č. 12.

o nedbalost, protože obviněný si prý nebyl vědom přesné koncentrace drogy ani přesného objemu. Věc proto postoupil k přestupkovému řízení.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Případ se týkal ustanovení paragrafu 284 odstavce 2 trestního zákoníku, které trestá neoprávněné přechovávání omamné nebo psychotropní látky pro vlastní potřebu, pokud se jedná o množství větší než malé. V judikatuře se běžně uvádí, že u kokainu se za množství větší než malé pokládá zhruba 1 gram hrubé hmoty s přibližně 0,54 gramu kokain base. P. Š. měl přibližně pětinásobek uvedené hranice, což by podle obvodního soudu jednoznačně naplňovalo kritérium pro trestní odpovědnost.

Argumentace Nejvyššího soudu

Nejvyšší státní zástupce zdůraznil, že držení kokainu v jakémkoli množství je protiprávní, pokud držitel nemá zákonné povolení. Skutečnost, že obviněný měl více než 5 gramů látky, navíc s poměrně běžnou „uliční“ koncentrací 13,2 procenta, jasně překročila obvyklou hranici množství většího než malé. Nejvyšší soud tuto argumentaci akceptoval. Upozornil, že obviněný byl dlouhodobým uživatelem drog a věděl, že tímto jednáním porušuje zákon. Zdůraznil, že existence subjektivní nejistoty ohledně přesné koncentrace drogy nemůže ospravedlnit držení tak výrazně nadlimitního množství. Městský soud v Praze tak podle Nejvyššího soudu pochybil, když posoudil jednání P. Š. jako nedbalostní a rozhodl o postoupení věci do přestupkového řízení.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud případ vrátil Městskému soudu v Praze s tím, že obviněný svým jednáním naplnil znaky přečinu podle paragrafu 284 odstavce 2 trestního zákoníku. Uzavřel, že u kokainu je hranicí pro množství větší než malé přibližně 1 gram, zatímco obviněný měl zhruba pětinásobek této hodnoty. Není tedy možné mluvit o pouhé nedbalosti. Tím bylo zrušeno rozhodnutí městského soudu o postoupení věci coby přestupku, neboť jednání obviněného je nadále nutno projednat v trestním řízení.

Rozbor judikátu: Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 1466/2005[126]

Spisová značka a základní informace

V dané věci rozhodoval Nejvyšší soud dne 21. prosince 2005 o dovolání, které podal obviněný J. L. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. května 2005, spisová značka 6 To 226/2005. Tímto usnesením bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozsudku Okresního soudu v Opavě ze dne 29. března 2005, spisová značka 27 T 21/2005, kterým byl uznán vinným spolupachatelstvím na trestném činu podle § 187 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb. (dřívější trestní zákon). Nejvyšší soud však po přezkoumání rozhodnutí dospěl k závěru, že právní kvalifikace měla znít jako pomoc k trestnému činu podle § 10 odst. 1 písmeno c) k § 187 odst. 1 trestního zákona, nikoli spolupachatelství. Proto napadená rozhodnutí zrušil a nově rozhodl ve věci samotné.

---

[126] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2005, sp. zn. 5 Tdo 1466/2005. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2006, č. 51.

Skutkový stav

Obviněný J. L. měl podle závěrů soudů nižšího stupně poskytnout byt (který užíval společně se svou družkou I. L.) dalšímu spoluobviněnému D. S., aby tam mohl vyrobit psychotropní látku metamfetamin (pervitin). Podle zjištění Okresního soudu v Opavě se výroba odehrála nejméně ve dvou případech: jednou vznikly zhruba 2 gramy pervitinu, podruhé asi 4 gramy. Oba obvinění si poté vyrobenou drogu rozdělili. Prvoinstanční soud označil J. L. za spolupachatele na nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek a uložil mu dvouletý nepodmíněný trest odnětí svobody. Krajský soud v Ostravě následně zamítl odvolání obviněného. J. L. však podal dovolání k Nejvyššímu soudu, kde tvrdil, že se na samotné chemické výrobě nepodílel a pouze poskytl byt. Proto podle něj nemělo jít o spolupachatelství, nýbrž maximálně o účastenství (pomoc).

Právní kvalifikace a aplikované normy

Okresní soud a rovněž Krajský soud v Ostravě hodnotily počínání obviněného jako spolupachatelství na trestném činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek podle § 187 odst. 1 dřívějšího trestního zákona, s poukazem na § 9 odst. 2 téhož zákona. Argumentovaly tím, že J. L. se společně s D. S. měl aktivně účastnit výroby pervitinu. Nejvyšší soud ale po přezkoumání spisu uzavřel, že klíčovou chemickou fázi (tzv. vaření) vykonával jednoznačně spoluobviněný D. S., zatímco J. L. „pouze“ zajistil byt a později z vyrobeného pervitinu profitoval. Tím sice úmyslně podpořil jednání D. S., ale nejednal jako rovnocenný spolupachatel.

Argumentace Nejvyššího soudu

Spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona vyžaduje, aby každý z pachatelů naplňoval svým chováním znaky dané skutkové podstaty nebo jejich podstatnou část, případně aby si jednání navzájem rozdělili a vykonali ve vzájemné součinnosti. V tomto případě však důkazy (mj. výpověď D. S. a další zjištění) neprokázaly, že by obviněný J. L. sám vykonával klíčové úkony potřebné k chemické přeměně léku Modafen na metamfetamin. Obviněný J. L. tedy pouze umožnil, aby se výroba uskutečnila v jím poskytnutém bytě, byl si toho vědom a měl z celé akce prospěch. Nejvyšší soud proto dovodil, že jde o naplnění znaku „pomoci“ k trestnému činu, jak je vymezen v § 10 odst. 1 písmeno c) dřívějšího trestního zákona. Záměrem J. L. zřejmě bylo usnadnit D. S. výrobu a poté se podílet na výsledné droze.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud uznal, že soudy nižších stupňů nesprávně zvolily kvalifikaci spolupachatelství, a sám rozhodl, že v jednání obviněného J. L. jde o pomoc k nedovolené výrobě a držení omamných a psychotropních látek. Uložil mu za to nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 20 měsíců, s výkonem ve věznici s ostrahou. V odůvodnění zdůraznil potřebu přesně odlišit situace, kdy se osoba přímo podílí na hlavní fázi trestného jednání (a je tudíž spolupachatelem), od případů, kdy skutkem jen napomáhá další osobě (například poskytnutím prostoru). Rozhodnutí tak upřesňuje hranice mezi spolupachatelstvím a účastenstvím ve formě pomoci podle § 10 odst. 1 písmeno c) trestního zákona.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 7 Tdo 1480/2006[127]

Spisová značka a základní informace

V této trestní věci rozhodl Nejvyšší soud České republiky dne 10. ledna 2007, kdy posuzoval dovolání obviněného C. H. T. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. dubna 2006 (spisová značka 39 To 27/2006), jímž bylo potvrzeno rozhodnutí Okresního soudu v Ostravě (spisová značka 71 T 266/2003). Obviněný byl odsouzen za neoprávněné přechovávání a distribuci heroinu, přičemž v rámci dovolání namítal zejména nedodržení zásady totožnosti skutku. Tvrdil, že trestní stíhání nemohlo obsáhnout dílčí útoky, které nebyly výslovně uvedeny v usnesení o zahájení trestního stíhání.

Skutkový stav

Podle soudů nižších stupňů se obviněný C. H. T. od srpna 2002 do 10. července 2003 dopustil na území Ostravy soustavné distribuce heroinu, a to v přibližně sedmdesáti případech, přičemž si takto přišel nejméně na 30 000 Kč. Zpočátku se v nalézacím řízení zmiňovaly i transakce dosahující 150 000 Kč (dodávky heroinu L. B.), avšak Krajský soud v Ostravě nakonec v rámci odvolacího řízení upřesnil, že hlavní podklad rozsudku tvoří prodej heroinu poškozenému M. P. za opakované částky. Jednání obviněného tak bylo vyhodnoceno jako dlouhodobé neoprávněné opatřování a distribuování omamné látky heroinu, čímž podle soudů naplnil znaky trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek podle § 187 odst. 1 tehdy účinného trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.).

---

[127] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 7 Tdo 1480/2006. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2008, č. 6.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Nejvyšší soud se zabýval tvrzením obviněného, že se rozšířením počtu dílčích útoků porušila zásada totožnosti skutku, protože prý usnesení o zahájení trestního stíhání neobsahovalo všechny zjištěné případy distribuce. Nižší soudy přitom posoudily celé jednání obviněného jako jediný pokračující skutek, spočívající v soustavném obchodování s heroinem. Použitá právní úprava: § 187 odst. 1 trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.), zařazení heroinu do seznamu IV. omamných látek (příloha č. 3 zák. č. 167/1998 Sb.) a ustanovení trestního řádu o zahájení trestního stíhání, obžalobě a zásadě totožnosti skutku (§ 160 a § 176 tr. ř.).

Argumentace Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud připomněl, že dovolání se podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu opírá o nesprávné hmotněprávní posouzení skutku. Námitky ohledně totožnosti skutku však spadají do procesní roviny, a proto by samy o sobě nemusely být relevantní. Přesto se jimi zabýval, protože zásada totožnosti skutku úzce souvisí s garancí ne bis in idem. Dospěl k závěru, že trestní stíhání se od počátku zabývalo distribucí heroinu stejnou osobou (obviněným), jen nebyl přesně vymezen rozsah prodejů a počet kupujících. V průběhu řízení došlo ke zpřesnění počtu prodejů, zejména s ohledem na výpověď poškozeného M. P. a další důkazy. Nejvyšší soud konstatoval, že se nejedná o nový skutek, nýbrž o podrobnější specifikaci téhož trestného jednání, vymezeného již v usnesení o zahájení stíhání jako neoprávněná distribuce heroinu na Ostravsku. Totožnost skutku tedy zůstala zachována, protože jednání obviněného (prodej heroinu) i následek (neoprávněné nakládání s omamnou látkou) zůstaly beze změny.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného C. H. T. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. s tím, že nenastala situace porušení zásady totožnosti skutku. Upřesnění počtu dílčích útoků či rozšíření informací o konkrétních odběratelích heroinu nepředstavuje zahájení stíhání pro jiný skutek, ale pouze detailnější popsání téže pokračující trestné činnosti. Z pohledu hmotného práva zůstalo rovněž správné posouzení jednání obviněného podle § 187 odst. 1 trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb.), jelikož soustavná distribuce heroinu jasně naplňuje znaky nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami. Námitky o tom, že obviněný byl odsouzen za jiný skutek, se tak ukázaly jako neopodstatněné.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 3 Tdo 52/2008[128]

Spisová značka a základní informace

V této trestní věci Nejvyšší soud projednával dovolání obviněné M. B. proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. srpna 2007, spisová značka 9 To 334/2007. Tímto usnesením bylo zamítnuto její odvolání směřující proti rozsudku Okresního soudu v Nymburce ze dne 4. dubna 2007, spisová značka 2 T 91/2006. Nejvyšší soud projednal věc v neveřejném zasedání dne 30. ledna 2008, přičemž vydal rozhodnutí, jímž zrušil napadené usnesení odvolacího soudu i další související rozhodnutí. Krajskému soudu pak uložil povinnost případ znovu projednat a rozhodnout. Předmětem řízení bylo posouzení, zda je pěstování konopí obviněnou M. B. (a následné nakládání s ním) možné kvalifikovat jako

[128] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2008, sp. zn. 3 Tdo 52/2008. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2008, č. 52.

trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle paragrafu 188 odstavce 1 a 2 písmeno a) trestního zákona.

Skutkový stav

Okresní soud v Nymburce uznal M. B. vinnou dvěma skutky, vymezenými jako body 1 a 2 v rozsudku. Podle zjištění soudu obviněná v období od května 2003 do září 2005 (první skutek) a poté od července 2006 do konce téhož měsíce (druhý skutek) pěstovala konopí seté na pozemku vedle rodinného domu v obci P. První policejní domovní prohlídka zajistila 58 kusů vzrostlých rostlin s přítomností delta-9-THC, zatímco při druhé kontrole v roce 2006 se našlo 12 kusů, jež také obsahovaly tuto účinnou látku. Soudy dospěly k závěru, že obviněná takto neoprávněně nakládala s omamnou látkou, neboť konopí (respektive delta-9-THC v něm obsažené) patří k látkám zařazeným v přílohách zákona o návykových látkách. Obviněná se bránila argumentem, že konopí pěstovala z ryze léčebných důvodů, chtěla z něj vyrábět masti či odvary a příležitostně pomáhala i známým s obdobnými zdravotními obtížemi. Soudy prvního i druhého stupně však její jednání posoudily jako trestný čin podle paragrafu 188 odstavce 1 a 2 písmeno a) trestního zákona, tedy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů ve větším rozsahu, a zamítly její obhajobu.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Okresní soud kvalifikoval jednání M. B. jako opakovanou nedovolenou výrobu a držení omamné látky podle paragrafu 188 odstavce 1 a 2 písmeno a) trestního zákona. Krajský soud v Praze zamítl její odvolání s odůvodněním, že pěstování konopí setého je možné hodnotit jako výrobu omamné látky konopí. Obviněná v dovolání namítala, že prosté pěstování rostlin by nemělo být kladeno naroveň chemickému procesu vedoucímu ke zhotovení marihuany či k izolaci THC. Domnívala se, že byla především snaha vypěstovat konopí k vlastnímu

léčebnému užití a že nebyl naplněn ani materiální znak trestného činu, neboť společenská nebezpečnost jednání byla velmi nízká.

Argumentace Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud zdůraznil, že konopí seté je přímo zákonem vedené jako omamná látka, proto samotné jeho pěstování nelze bez dalšího označit za výrobu drogy ve smyslu paragrafu 188 trestního zákona. Připomněl, že k výrobě omamné látky by bylo potřeba konopí zvlášť chemicky nebo technologicky zpracovat (např. sušit květenství pro marihuanu či extrahovat THC). Samotné pěstování spadá do rámce neoprávněného nakládání s omamnými látkami, což je spíše doménou paragrafů 187 nebo 187a. Nejvyšší soud zároveň upozornil na zvláštnosti tohoto případu, kdy konopí podle všeho nebylo určeno k dalšímu šíření na drogové scéně, nýbrž k alternativní léčbě obviněné. Proto je nezbytné zkoumat, zda je dané jednání natolik společensky nebezpečné, aby muselo být řešeno trestněprávně, nebo zda by postačovaly opatření mimotrestní. Zrušil proto usnesení Krajského soudu a vrátil mu věc, aby se znovu zabýval tím, jak vyhodnotit právní povahu pěstování konopí bez další chemické úpravy, a zároveň posoudil míru škodlivosti jednání obviněné.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že nižší soudy chybovaly v právním posouzení, pokud kvalifikovaly pěstování konopí setého jako výrobu omamné látky podle paragrafu 188 trestního zákona. Konopí totiž samo o sobě figuruje na seznamu omamných látek, a tudíž jej nelze považovat za surovinu teprve určenou k výrobě. Dalším aspektem byl fakt, že obviněná konopí nepěstovala pro účely distribuce k toxikomanickému zneužití, nýbrž tvrdila, že sloužilo jako lék pro ni a případně i pro jiné osoby v nouzi. Z tohoto důvodu bylo nutné důkladně zvážit, zda jednání představuje dostatečně závažné porušení zákona, anebo zda postačí

méně represivní přístup. Nejvyšší soud napadená rozhodnutí zrušil a nařídil Krajskému soudu nové projednání, kde bude třeba pečlivě posoudit nejen formální znaky trestného činu, ale i samotnou společenskou nebezpečnost celého jednání.

Rozbor judikátu: Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 280/2012[129]

Spisová značka a základní informace

V této trestní věci rozhodl Nejvyšší soud České republiky v neveřejném zasedání dne 13. června 2012 o dovolání obviněného H. S. Napadeným rozhodnutím bylo usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. července 2011, spisová značka 2 To 45/2011, které potvrdilo rozsudek Krajského soudu v Ostravě (spisová značka 48 T 7/2009) z 9. března 2011. Obviněný brojil proti právní kvalifikaci skutku i proti údajně nesprávnému hodnocení důkazů. Nejvyšší soud ovšem neshledal důvody k zásahu do rozhodnutí soudů nižších stupňů a dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písmeno e) trestního řádu jako zjevně neopodstatněné. Tím zůstal v platnosti rozsudek, jímž byl H. S. uznán vinným a odsouzen k deseti letům odnětí svobody ve věznici se zvýšenou ostrahou.

Skutkový stav

Krajský soud v Ostravě zjistil, že se obviněný H. S. nejméně v období od 28. dubna 2004 do 27. července 2005 spolu s dalšími osobami (albánské, polské i české národnosti) podílel na dovozu a distribuci většího množství kokainu. V Ostravě – Z. si pronajali byt, do nějž kokain dopravovali z Nizozemska kurýři, kteří jej následně ředili a balili do menších balíčků. Obviněný opatřoval drogu

[129] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 5 Tdo 280/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 27.

v zahraničí, kde pořizoval 1 kg kokainu přibližně za 27 až 28,5 tisíce eur. K převozu kurýři využívali vozidla a překračovali hranice různými trasami, často přes Polsko či Německo. Převážený kokain měl podle zadržených vzorků vysokou čistotu a dohromady šlo minimálně o 10 kg drogy. Některé zásilky byly skrývány v lesních terénech poblíž H. a dále distribuovány do Polska nebo Rakouska. Jednou z klíčových událostí bylo zadržení kurýra T. L. dne 5. listopadu 2004 na německo-nizozemském hraničním přechodu E., kdy bylo odhaleno téměř 1 kg kokainu o vysoké koncentraci. Orgány činné v trestním řízení rovněž zjistily, že H. S. a jeho spolupracovníci se dopouštěli i jiných neoprávněných nakládání s omamnými či psychotropními látkami, včetně pseudoefedrinu, což mělo za následek propadnutí této zajištěné látky.

Právní kvalifikace a aplikované normy

Jednání obviněného bylo posouzeno jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek podle § 187 odst. 1, 2 písmeno a), odst. 4 písmeno c) tehdy platného trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb.). Soudy dospěly k závěru, že obviněný jednal v rámci organizované skupiny, která působila mezinárodně a do České republiky dovezla nejméně 10 kg kokainu. Šlo přitom o soustavnou, plánovanou a koordinovanou činnost několika osob s jasným rozdělením funkcí. Kvalifikaci podle § 187 odst. 4 písmeno c) odůvodňovalo množství a nebezpečnost drogy, organizovanost skupiny a přesah činnosti do více států.

Argumentace Nejvyššího soudu

Obviněný namítal především nesprávný procesní postup soudů a nevěrohodnost svědka S. A., klíčové postavy, která měla popisovat roli H. S. v celé distribuční síti. Nejvyšší soud však konstatoval, že oba soudy nižších stupňů se výpovědí S. A. podrobně zabývaly, zkoumaly údajné rozpory a vyhodnotily je

logickým způsobem. Rovněž zjistily, že tvrzení svědka se shoduje s výpověďmi dalších osob a s listinnými podklady ze zahraničí. Kritizovaný absentující výslech C. A. nebylo možné provést, protože jeho pobyt se nepodařilo zjistit. Soud zdůraznil, že kurýři typu T. L. nebo M. G. vypovídali obdobně o aktivitě H. S. Tvrzení obviněného, že jej zahraniční soudy v případech jiných osob neuváděly, není relevantní pro závěr, zda se sám podílel na dovozech kokainu. K existenci mezinárodní skupiny ukazovala řada dalších důkazů, včetně rodinných vazeb a opakovaných převážených zásilek. Nejvyšší soud proto neshledal žádné důvody, které by vedly k odlišnému právnímu posouzení. Kvalifikace podle § 187 odst. 1, 2 písmeno a), odst. 4 písmeno c) tr. zák. byla tak vzhledem k objemu drogy a mezinárodní povaze jednání nepochybně namístě.

Shrnutí a závěr

Nejvyšší soud tedy dovolání obviněného zamítl jako zjevně neopodstatněné. Uvedl, že skutkové závěry soudů nižších stupňů mají oporu v provedených důkazech a právní kvalifikace je v souladu se zákonem. Jednání obviněného H. S. zapadalo do kontextu organizovaného dovozu a distribuce nejméně 10 kg kokainu, při němž působil jako koordinátor a osoba obstarávající drogu v zahraničí. Trest uložený ve výši 10 let odnětí svobody, doplněný i propadnutím zajištěného pseudoefedrinu, odpovídal závažnosti činu. Nejvyšší soud tedy napadená rozhodnutí ponechal v platnosti a právní i skutková argumentace obviněného se ukázala být bez reálného podkladu.

3. 3. Dopady judikatury na praxi nižších soudů

Nejvyšší soud České republiky svými rozhodnutími výrazně ovlivňuje způsob, jakým nižší soudy vykládají a aplikují ustanovení trestního zákoníku upravující drogovou kriminalitu (§ 283–287). Vzhledem k tomu, že tato právní úprava obsahuje neurčité pojmy, je sjednocující výklad klíčovým předpokladem pro zajištění předvídatelnosti a konzistence rozhodovací praxe. Tento vliv se projevuje zejména při rozlišování přestupkového a trestného jednání, při upřesňování znaků jednotlivých skutkových podstat a také při harmonizaci přístupu k ukládání trestů.[130]

Jedním z nejzásadnějších kroků v této oblasti bylo stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2013, které po zrušení nařízení vlády č. 467/2009 Sb. nálezem Ústavního soudu (sp. zn. Pl. ÚS 13/12) nabídlo rozhodující vodítko pro posouzení pojmu „množství větší než malé“. Nejvyšší soud zde na základě odborných podkladů stanovil orientační limity pro různé omamné a psychotropní látky.[131] Je však nutno zdůraznit, že se jedná o hranici orientační: soudy musí v konkrétních případech přihlížet i k dalším okolnostem, například k čistotě drogy či motivaci pachatele. Přesto se toto stanovisko stalo výchozím základem, podle kterého soudy určují, kdy už držení nebo přechovávání omamné látky naplňuje znaky trestného činu.[132]

Mezi významné judikáty patří i usnesení sp. zn. 8 Tdo 463/2010, jež řešilo, zda určité množství pervitinu může představovat „značný rozsah“ dle § 283 odst. 2 písm. c) trestního zákoníku. Nejvyšší soud zde zdůraznil, že při hodnocení rozsahu drogové trestné činnosti nestačí brát v potaz pouze hmotnost zabavené látky, ale je nutné přihlédnout k její čistotě a také k povaze samotné distribuce.[133] Na tento přístup navázalo rozhodnutí sp. zn. 15 Tdo 1003/2012, které se zaměřilo

---

[130] ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela; TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[131] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.
[132] SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2022. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2023. ISBN 978-80-7338-205-6.
[133] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 463/2010. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2011, č. 12.

na rozdíl mezi „větším“ a „značným“ rozsahem. Soud se zabýval zejména frekvencí distribuce a mírou organizovanosti pachatele v daném regionu, čímž zdůraznil, že hmotnostní hledisko není jediným kritériem.[134]

V usnesení sp. zn. 11 Tdo 811/2015 pak Nejvyšší soud vyjasnil, jak rozlišovat přestupek od trestného činu při držení drogy pro vlastní potřebu. Případ se týkal 5,672 g kokainu s obsahem účinné látky 13,2 %, kdy Městský soud v Praze nejprve posoudil jednání jako přestupek, jelikož obviněný si neuvědomoval přesnou koncentraci látky. Nejvyšší soud toto rozhodnutí zrušil s argumentem, že jde o množství výrazně přesahující judikaturní limity, a tudíž naplňující znaky přečinu podle § 284 odst. 2 trestního zákoníku.[135]

Rozhodovací činnost Nejvyššího soudu se ovšem neomezuje pouze na posuzování hranic mezi přestupkem a trestným činem. Rozsudek sp. zn. 11 Tdo 337/2023 se zaměřil na otázku organizované drogové kriminality v rámci mezinárodní distribuční sítě (Česká republika, Polsko a Slovensko). Soud shledal, že i relativně menší role v rozsáhlém řetězci distribuce může znamenat účast v organizované skupině, pokud je jednání pachatelů koordinováno a má systematický ráz. Tímto pohledem rozšířil možnosti kvalifikace trestné činnosti jako organizované, což dává soudům nižšího stupně nástroj ke zvýšení trestů i u osob, které se na výrobě či šíření omamných látek podílejí zdánlivě okrajově.[136]

Neméně důležitou problematiku řešil i rozsudek sp. zn. 5 Tdo 1466/2005, v němž se vymezovalo, kdy se jedná o spolupachatelství a kdy pouze o pomoc. V daném případě obviněný poskytl byt k výrobě pervitinu, avšak nepřevzal aktivní roli ve výrobním procesu. Nižší soudy to původně hodnotily jako spolupachatelství, zatímco Nejvyšší soud se postavil na názor, že jde o pomoc podle § 10 odst. 1 písm. c) trestního zákona, pokud pachatel sám neprovádí kritické úkony výroby.[137]

---

[134] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 44.
[135] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2017, č. 12.
[136] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 337/2023. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2024, č. 5.
[137] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2005, sp. zn. 5 Tdo 1466/2005. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2006, č. 51.

Pokud jde o ukládání trestů, judikaturu v této oblasti obohatil rozsudek sp. zn. 7 Tdo 1480/2006, který zkoumal, zda u opakované distribuce heroinu lze přistoupit k přísnější kvalifikaci, i když jednotlivé dodávky nebyly samy o sobě objemné. Nejvyšší soud konstatoval, že je nezbytné hodnotit délku a pravidelnost protiprávní činnosti v celkovém kontextu, a že i menší, avšak soustavné dodávky mohou naplnit podmínky pro „značný rozsah“.[138]

Ze všech uvedených rozhodnutí je patrné, že Nejvyšší soud cíleně sjednocuje a zpřesňuje interpretaci klíčových pojmů a institutů, ať již jde o určování rozsahu drogové kriminality, odlišení přestupku od trestného činu nebo kvalifikaci organizované činnosti. Tím posiluje jednotnost a předvídatelnost rozhodování, což má zásadní význam pro legitimitu i efektivitu celé trestní politiky v oblasti drogových deliktů.

[138] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 7 Tdo 1480/2006. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2008, č. 6.

4. Problémy a výzvy v praxi

4. 1. Sporné otázky v aplikaci právní úpravy

Česká právní úprava drogové kriminality v praxi vyvolává řadu interpretačních problémů, především kvůli různosti přístupů k výkladu zákonných ustanovení a nejednoznačnosti některých klíčových pojmů, jako je „množství větší než malé“ či „značný rozsah“. Navzdory tomu, že Nejvyšší soud ČR prostřednictvím svých rozhodnutí usiluje o sjednocení terminologie a právní praxe, přetrvávají mezi nižšími soudy rozdílné pohledy. Mezi nejčastěji sporná témata patří vymezení hranice mezi přestupkem a trestným činem, kvalifikace organizované drogové kriminality, dokazování úmyslu pachatele a rozdíly v ukládání sankcí, zejména u méně závažných případů.[139]

Nejednotnost v posuzování „množství většího než malé“ a rozsahu drogové činnosti

Jednou ze stěžejních otázek nadále zůstává oddělení přestupku od trestného činu při držení určitého množství drogy či její distribuci. Dlouhodobě se diskutuje pojem „množství větší než malé“, který dříve nebyl vždy vykládán jednotně. Vzniklou situaci do značné míry stabilizovalo stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2013, navazující na nález Ústavního soudu Pl. ÚS 13/12, které poskytlo soudům orientační limity pro jednotlivé omamné a psychotropní látky. Ačkoli praxe tato vodítka většinou dodržuje, soudy v hraničních případech musejí přihlížet i k dalším okolnostem, jako je čistota látky, její účinnost či povaha nakládání s drogou.[140]

---

[139] GŘIVNA, Tomáš; VANDUCHOVÁ, Marie; SCHEINOST, Miroslav. Trestní právo a drogy. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-924-3.
[140] FRYŠTÁK, Marek. Trestní právo hmotné: zvláštní část. Právo. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-225-9.

Jako příklad přehodnocení rozdílu mezi přestupkem a trestným činem lze zmínit usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 811/2015. Městský soud v Praze původně kvalifikoval držení 5,672 g kokainu s 13,2% obsahem účinné látky jako přestupek, protože obviněný uváděl, že si nebyl vědom přesné koncentrace. Nejvyšší soud ale dané rozhodnutí zrušil a zdůraznil, že takové množství podstatně překračuje stanovené limity a je třeba komplexně hodnotit všechny okolnosti případu. Při určení trestní odpovědnosti tudíž nejde jen o objektivní hmotnost drogy, ale i o její účinky a kontext jednání. Diskuse k rozsahu drogové činnosti navazuje také na rozlišení mezi „větším“ a „značným“ rozsahem, což významně ovlivňuje trestní sazbu.[141]

V rozsudku sp. zn. 8 Tdo 463/2010 Nejvyšší soud upozornil, že pouhá hmotnost drogy nesmí být jediným kritériem při určování závažnosti skutku – je nutné přihlédnout ke způsobu distribuce, četnosti a dopadu na nelegální trh. Tento názor potvrdilo rovněž rozhodnutí sp. zn. 15 Tdo 1003/2012, které se zabývalo situacemi, kdy menší, avšak opakované dodávky po určitém časovém období vytvářejí ustálenou distribuční síť. Soud konstatoval, že i trvalá distribuce malých množství může naplnit znaky trestného činu ve „značném rozsahu“, pokud ukazuje na dlouhodobou a systematickou povahu.[142]

Rozdíly v posuzování organizované drogové kriminality

Problematika organizované drogové trestné činnosti se dotýká otázek, kdy a za jakých podmínek lze určitá skupinová jednání označit za organizovanou aktivitu. Nižší soudy často vyčkávají s kvalifikací skutku jako organizovaného, jestliže chybí dostatečné důkazy potvrzující hierarchické řízení či jasnou strukturu skupiny.[143] Nicméně rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 337/2023

---

[141] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2017, č. 12.
[142] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 44.
[143] CEJP, Martin a kol. Organizovaný zločin v České republice III. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-027-7.

upozorňuje, že postačuje vzájemně koordinovaný postup se záměrem páchat trestnou činnost, aniž by bylo nutné prokazovat striktní organizační uspořádání.[144]

Navíc je nutné rozlišit relativně méně formální organizovanou skupinu od organizované zločinecké skupiny podle § 129 trestního zákoníku, kde se vyžaduje ještě vyšší míra koordinace a plánování. V této souvislosti se lze setkat s pojmem „bílý kůň“, jenž označuje osoby vystupující navenek například jako formální nákupčí chemikálií nebo pronajímatelé prostor, aniž by měly plnou znalost celé trestné činnosti. V mnoha kauzách soudy rozhodly, že tito aktéři mohli a měli předpokládat nezákonné jednání, a proto je posuzují přísněji. Pokud se však prokáže jejich reálná neznalost skutečného rozsahu aktivity, mohou soudy dospět k závěru o mírnějším právním hodnocení.[145]

Dokazování v drogových trestných činech a jeho problematičnost

Dokazování viny v drogových kauzách bývá složité zejména v případech, kdy chybí přímé důkazy. Soudy se často musí opírat o svědectví osob, které samy drogy užívají, což může vyvolávat pochybnosti o jejich důvěryhodnosti. Nejvyšší soud ve své judikatuře opakovaně zdůraznil, že v takových případech je nezbytné pečlivě hodnotit svědecké výpovědi a brát v úvahu další nepřímé důkazy, pokud chybí přímé záznamy o předávání omamných látek.[146]

Důležitou roli v těchto řízeních hrají také znalecké posudky. Při určování závažnosti trestného činu nestačí vycházet pouze z celkové hmotnosti zajištěné látky, ale klíčové je i zjištění množství účinné látky. Nejvyšší soud opakovaně konstatoval, že pokud existují pochybnosti o přesném množství nebo úmyslu pachatele, je třeba tyto nejasnosti zohlednit při rozhodování o trestu, případně i při samotné otázce viny. Spory o správné určení obsahu účinné látky se v minulosti

---

[144] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2023, sp. zn. 11 Tdo 337/2023. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2024, č. 5.
[145] SCHEINOST, Miroslav; CEJP, Martin; POJMAN, Petr a DIVIÁK, Tomáš. Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem. Vydání: první. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2018. ISBN 978-80-7338-171-4.
[146] CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. ISBN 978-80-7408-175-0.

dostaly až k Ústavnímu soudu, což jen potvrzuje, jak zásadní roli hrají přesné důkazy v těchto trestních řízeních.[147]

Problematika alternativních trestů u drogových deliktů

Rostoucí pozornost je věnována také možnostem alternativních sankcí, zejména u osob se závislostí. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 11 Tdo 817/2022 vyzdvihl, že uživatelé drog mohou profitovat z léčby či z probačního dohledu více než z nepodmíněného odnětí svobody.[148]

V případech, kdy jde o držení drogy pro osobní potřebu nebo o menší distribuci, rostou tendence ukládat podmíněné či jinak alternativní tresty. Rozhodnutí sp. zn. 8 Tdo 258/2021 podporuje možnost kombinovat určité léčebné opatření s trestem, prokáže-li obžalovaný vůli podrobit se terapii a spolupracovat s justičními orgány.[149] Přesto zůstávají přístupy jednotlivých soudů rozdílné – zatímco u prvotrestaných či méně závažných pachatelů panuje větší ochota aplikovat mírnější opatření, u recidiv se přikračuje k přísnějším sankcím. Za zmínku stojí, že některé cizí státy, například Portugalsko, preferují léčbu před trestem odnětí svobody důsledněji, což podtrhuje, že i v České republice lze sledovat podobný posun, ovšem s částečně nejednotnou aplikací napříč soudy.[150]

4. 2. Efektivita trestní politiky v oblasti drog

Český přístup k drogové kriminalitě vychází ze vzájemného propojení represivních nástrojů, preventivních opatření a programů zaměřených na resocializaci pachatelů. Cílem této politiky je nejen samotné potírání trestné

---

[147] FRYŠTÁK, Marek. Trestní právo hmotné: zvláštní část. Právo. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-225-9.
[148] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. října 2022, sp. zn. 11 Tdo 817/2022.
[149] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2021, sp. zn. 8 Tdo 258/2021.
[150] ŠČERBA, Filip. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vyd. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-93-9.

činnosti související s drogami, ale také snaha předcházet jejím negativním společenským dopadům a snižovat riziko opakovaného páchání trestných činů.[151] Navzdory tomu, že zde dlouhodobě převládá trestněprávní (represivní) linie definovaná ustanoveními § 283–287 trestního zákoníku[152], v poslední době se stále více hovoří o možnostech rozšíření preventivních přístupů a podpory alternativních sankcí.[153]

Převaha represivního přístupu a jeho omezení

Současná praxe poukazuje na to, že u pachatelů drogových deliktů se často ukládají nepodmíněné tresty, obzvláště jedná-li se o recidivisty či distributory. Judikatura Nejvyššího soudu ČR, která mimo jiné sjednocuje výklad pojmu „množství většího než malé“ (Tpjn 301/2013) a řeší organizovanou drogovou kriminalitu, přispívá k upevnění represivního rámce, jehož účelem je odrazovat pachatele a postihovat zejména výrobce a překupníky. Přesto se v odborné i veřejné debatě stále více zdůrazňuje nutnost podpůrných a léčebně zaměřených opatření, jež by snižovala riziko, že se odsouzení po vykonání trestu opětovně vrátí k nezákonným praktikám.[154]

Nástroje zaměřené pouze na potrestání pachatelů narážejí na problém, kdy se v některých případech nerozlišuje závažnost jednání uživatele oproti dealerovi. Příliš přísné odsouzení těch, kdo se potýkají se závislostí, může vést k dalšímu vyčlenění z běžného života, čímž se zhoršuje jejich šance na úspěšnou resocializaci.[155] Otázka „množství většího než malého“ byla sice v minulosti zdrojem nejasností, aktuální praxe nicméně většinou vychází z judikaturních limitů (např. kolem 10 g marihuany nebo 2 g pervitinu), přičemž roli může hrát i čistota

---

[151] ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela; TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[152] ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Svazek 2, § 205 až 421. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.
[153] ŠČERBA, Filip. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vyd. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-93-9.
[154] ZEMAN, Petr; ŠTEFUNKOVÁ, Michaela; TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní politika v České republice. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019. ISBN 978-80-7338-178-3.
[155] JELÍNEK, Jiří a kol. Kriminologie. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-499-2.

drogy či pohnutka pachatele. Odchylky od této ustálené linie nejsou natolik četné, aby znamenaly trvalou nejistotu v rozhodování.[156]

Zatímco tvrdší postihy mají mít odstrašující dopad na výrobce a obchodníky s drogami, statistiky zároveň naznačují, že míra recidivy mezi odsouzenými za drogové trestné činy je značně vysoká.[157] Vliv na to může mít nedostatečná léčba závislostí nebo pokračující sociální vyloučení po propuštění z výkonu trestu. Přesná čísla týkající se recidivy je ovšem třeba čerpat z oficiálních zdrojů a studií, neboť se často liší, zda jde o opakované páchání stejného druhu trestné činnosti nebo o obecnou recidivu bez ohledu na charakter protiprávního jednání.[158]

Prevence a programy zaměřené na resocializaci

Pro dosažení efektivní drogové politiky je nezbytné předcházet kriminalitě již v raných stadiích a nabídnout cílenou pomoc ohroženým jedincům. K tomu slouží například edukační a preventivní akce ve školním prostředí, různé formy harm reduction (např. výměna injekčních setů, substituční programy) i úzká spolupráce justice, zdravotnických zařízení a sociálních služeb.[159] V praxi je však uplatňování komplexních preventivních projektů často nerovnoměrné – jejich kvalita a dostupnost závisí na místních podmínkách a finanční či personální kapacitě.[160]

Některé studie nebo pilotní projekty naznačují, že cílené programy zaměřené na mládež dokážou omezit riziko užívání návykových látek, ovšem

---

[156] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.
[157] SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2022. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2023. ISBN 978-80-7338-205-6.
[158] VERSTER, Annette; BUNING, Ernst. Informace pro tvůrce drogové politiky o účinnosti substituční léčby. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-15-3.
[159] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. Praha: MŠMT, 2019. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf
[160] Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022. Dostupné z: https://prevencekriminality.cz/wp-content/uploads/2021/10/04__spk-2022-2027_strategicka-cast.pdf

jejich účinnost nelze zobecňovat.[161] Nejlepší výsledky mají zpravidla participativní či individuální formy práce, které se přizpůsobují podmínkám konkrétní komunity. Tradiční formy prevence, postavené pouze na varování před nebezpečím drog, se naopak jeví jako méně účinné, pokud neprobíhají v kombinaci s komplexní podporou a propojením více složek (škola, rodina, sociální pracovníci).[162]

Alternativní tresty: potenciál a limity

Vedle tradičního přístupu založeného především na ukládání nepodmíněných trestů se postupně rozšiřuje diskuze o výhodách alternativních sankcí, zejména u osob potýkajících se se závislostí či bez předchozího záznamu v rejstříku trestů.[163] Některá rozhodnutí Nejvyššího soudu (např. sp. zn. 11 Tdo 152/2019) kladou důraz na individuální přístup a doporučují při splnění určitých podmínek využít např. podmíněný trest s dohledem nebo ochrannou léčbu.[164]

V praxi ovšem naráží širší uplatnění těchto možností na nedostatek specializovaných programů, terapeutických center a mnohdy i kapacity Probační a mediační služby. Soudci rovněž často volí přísnější variantu trestu u pachatelů, kteří již dříve porušili podmínky či se dopustili recidivy. Alternativní tresty se proto daří efektivně nasazovat hlavně u méně závažných případů, kde je vyšší pravděpodobnost, že pachatel projeví reálnou snahu o změnu svého chování a absolvuje odbornou léčbu.[165]

---

[161] FIRSTOVÁ, Jana; ZÁMEK, David. Prevence kriminality: nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-057-8.
[162] ADIKTOLOGIE.CZ. Co v primární prevenci funguje aneb Zásady efektivní prevence. Dostupné z: https://www.adiktologie.cz/co-v-primarni-prevenci-funguje-aneb-zasady-efektivni-prevence.
[163] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. Praha: MŠMT, 2019. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf
[164] Nejvyšší soud České republiky. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 11 Tdo 152/2019. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2020, č. 7.
[165] ŠČERBA, Filip. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-93-9.

Zhodnocení dosavadního stavu

Posuzování účinnosti trestní politiky v oblasti drog není jednoduché – represi nelze zcela opomenout, zejména při potírání rozsáhlé výroby a distribuce, avšak u méně závažných deliktů nebo drogově závislých osob může výlučně sankční model vést spíše k hlubší izolaci pachatele. Trvající vysoká míra recidivy a komplikovaná dostupnost léčebných programů nasvědčují tomu, že samotná represe mnohdy nestačí.[166]

Ukazuje se, že do budoucna je klíčové rozvíjet jak preventivní strategii (např. cílenou práci s mládeží a rizikovými skupinami), tak zlepšovat podmínky pro ukládání a následnou realizaci alternativních trestů. Pro koordinované potírání drogové kriminality je rozhodující dobře nastavená spolupráce mezi trestněprávní sférou, zdravotnickými zařízeními i sociálními službami, stejně jako stabilní financování a kvalitní odborné zázemí. Jenom tak lze omezit společenské škody plynoucí z drogové závislosti a zvýšit šance na úspěšnou reintegraci pachatelů do běžného života.[167]

4. 3. Srovnání s přístupem Slovenska

Česká republika a Slovensko sdílejí historický základ trestního práva z doby společného státu, avšak v oblasti trestání drogových deliktů se mezi nimi objevily rozdíly, které se promítají jak do legislativních řešení, tak do samotné soudní praxe. Tyto odlišnosti lze pozorovat v definici hranice mezi přestupkem a trestným činem, v chápání pojmu „organizovaná skupina“ či při ukládání alternativních trestů. Přestože legislativní texty v obou zemích formálně vycházejí z podobných východisek, jednotlivé úpravy a judikaturní výklady vedou v konečném důsledku k různým formám postihu drogové kriminality.

---

[166] MRAVČÍK, Viktor a kol. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019. Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. ISBN 978-80-7440-254-8.
[167] Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022. Dostupné z: https://prevencekriminality.cz/wp-content/uploads/2021/10/04__spk-2022-2027_strategicka-cast.pdf

Legislativní rámec a vymezení drogové kriminality

V České republice je základní úprava obsažena v trestním zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), konkrétně v § 283–287, kde se rozlišuje mezi výrobou, držením a distribucí omamných a psychotropních látek, včetně jejich pěstování pro vlastní potřebu.[168] Ačkoli je zde stále patrný důraz na represi, česká praxe se v posledních letech posouvá směrem k častějšímu rozlišování mezi méně závažnou drogovou trestnou činností (zejména držení pro osobní potřebu) a organizovanou či rozsáhlou výrobou a distribucí.[169]

Na Slovensku je drogová kriminalita upravena především v Trestném zákoně (zákon č. 300/2005 Z. z.), v § 171–174, kde se rozlišuje neoprávněná výroba, držení a distribuce, ale také organizování drogové kriminality či šíření toxikomanie.[170] Trestní sazby za drogové delikty bývají obvykle vyšší než v ČR, a to i u případů, které se v českém kontextu často posuzují mírněji. Ve slovenské praxi se přísnost projeví hlavně ve striktnějších hranicích rozdělujících méně a více závažná jednání.[171]

Srovnání přístupu k pojmu „množství větší než malé“

České právo neobsahuje přesnou zákonnou definici této hranice, zato se v soudní praxi vychází z judikaturních orientačních limitů. Nejvýznamnější je stanovisko Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Tpjn 301/2013[172], kde byly pro různé druhy drog vymezeny konkrétní hmotnostní hodnoty (např. přibližně 10 g sušiny u marihuany, 2 g pervitinu, 1 g kokainu). Ačkoli se nejedná o striktní hodnoty zakotvené přímo v zákoně, praxe soudů je obvykle respektuje. V odůvodněných

---

[168] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[169] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.
[170] Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.
[171] STRÉMY, Tomáš. Trestný zákon: komentár. Komentáre Wolters Kluwer. Kódex. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-429-3.
[172] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.

případech mohou soudy přihlédnout k dalším okolnostem, jako je čistota látky či záměr pachatele.[173]

Na Slovensku jsou limity přímo uvedeny v Trestném zákoně (§ 135a), který pro jednotlivé omamné a psychotropní látky nastavuje hranici pro malé, větší a zvlášť velké množství.[174] Tento exaktní přístup snižuje prostor pro soudcovské uvážení, zároveň ale může vést k situacím, kdy i nepatrné překročení zákonného prahu znamená přísnější kvalifikaci. Výhoda spočívá v jasnější předvídatelnosti pro pachatele, nevýhoda pak v relativně malé flexibilitě, pokud by byl kontext případu specifičtější.[175]

Přístup k pěstování konopí

Pěstování konopí se v obou státech může stát předmětem přestupkového nebo trestního řízení v závislosti na množství rostlin a okolnostech případu.

V České republice dovoluje praxe odlišit méně závažné případy (při pěstování menšího počtu rostlin, typicky do pěti kusů) jako přestupek, není-li zřejmý vyšší společenský dopad nebo komerční rozměr.[176] Jakmile množství pěstovaných rostlin nebo jejich obsah účinné látky přesáhne zákonem či judikaturou nastavené limity, může být jednání kvalifikováno podle § 285 TZ jako trestný čin.[177]

Na Slovensku je postoj obecně přísnější a pěstování konopí se posuzuje trestněprávně už při menším počtu rostlin.[178] Byť zákon i zde teoreticky umožňuje

---

[173] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.
[174] Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.
[175] ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.
[176] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
[177] ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.
[178] Pěstování technického konopí na Slovensku: základní právní rámce a praktické rady pro začátečníky. Dostupné z: https://www.hempbona.eu/news/pestovanie-technickej-konope-na-slovensku-zakladne-pravne-ramce-a-prakticke-rady-pre-zaciatocnikov

mírnější přístup, slovenské soudy jsou často výrazně striktnější. V praxi tak může i drobnější pěstování konopí vyústit v nepodmíněný trest.[179]

„Organizovaná skupina“: rozdílné výklady

Oba systémy se inspirují obdobnou definicí organizované skupiny, nicméně česká soudní praxe vyžaduje relativně vysoký standard dokazování úmyslné spolupráce s jasnou strukturou či hierarchií. Například v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 11 Tdo 337/2023 se zdůrazňuje, že je nutné prokázat soustavnou a vědomou koordinaci alespoň tří osob, které jednají za účelem páchání trestné činnosti.[180] Pokud potřebné znaky (rozdělení rolí, stabilita, společný plán) nejsou dostatečně doloženy, soud obvykle trestnou činnost kvalifikuje spíše jako spolupachatelství.[181]

Slovenská rozhodovací praxe je v tomto bodě často striktnější. Soudy bývají ochotny uznat existenci organizované skupiny, i když není doložen zcela pevný organizační rámec.[182] Přesto nelze generalizovat, že by se ve všech případech postupovalo automaticky přísně; některé kauzy ukazují, že i slovenské soudy mohou rozlišovat roli jednotlivých členů sítě. Celkově však platí, že ve srovnání s Českem dojde ke kvalifikaci organizované kriminality v širším spektru případů, což vede k přísnějším trestním postihům.[183]

---

[179] Zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch
[180] NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 337/2023. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2024, č. 5.
[181] EPRAVO.CZ. Organizovaná skupina. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/organizovana-skupina-105216.html?
[182] PRÁVNE LISTY. K rozlíšeniu organizovanej skupiny a zločineckej skupiny. Právne listy. Dostupné z: https://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a1185-k-rozliseniu-organizovanej-skupiny-a-zlocineckej-skupiny
[183] HAMRAN, Ladislav. K posudzovaniu pojmov „organizovaná skupina“ a „zločinecká skupina“. Justičná revue, 59, 2007, č. 1, s. 86–91.

Rozdíly v trestání a využívání alternativních trestů

V České republice se stále častěji uplatňují alternativní tresty (například podmíněné odsouzení s dohledem, ochranná léčba či veřejně prospěšné práce), a to i v případech spojených s drogovou trestnou činností. Trestní zákoník dává prostor pro přizpůsobení druhu a výměry trestu v závislosti na závažnosti skutku, motivu pachatele a jeho ochotě podstoupit léčebné programy. Judikatura Nejvyššího soudu navíc opakovaně zdůrazňuje, že u osob se závislostí může mít ochranná léčba či dohled probačního úředníka výrazně větší preventivní přínos než nepodmíněný trest.[184]

Na Slovensku přetrvává spíše tradiční model a zákonné trestní sazby bývají často vyšší. Nepodmíněné tresty se tam ukládají i v případech, kde by české soudy zvažovaly mírnější alternativy, přičemž u recidivistů je vyhlídka na alternativní trest podstatně nižší. Neznamená to ovšem, že by takové sankce na Slovensku neexistovaly – tamní předpisy je znají, avšak v oblasti drogové kriminality se využívají jen omezeně, především kvůli přísnějšímu posuzování společenské nebezpečnosti.[185]

Otázka recidivy a trestních sazeb

Statistiky ohledně recidivy se v obou zemích liší podle typu trestné činnosti i metodiky sledování. Obecně platí, že u drogových deliktů existuje významná skupina recidivistů, zvláště pokud se pachatelům nepodaří překonat závislost. České soudy se přitom snaží recidivisty motivovat k přijetí léčebných programů[186],

---

[184] ŠČERBA, Filip. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vyd. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-93-9.
[185] STRÉMY, Tomáš a KLÁTIK, Jaroslav. Alternatívne tresty. Právne institúty. Bratislava: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-89603-56-5.
[186] JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Student. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.

zatímco na Slovensku se recidiva často řeší přísnějšími tresty odnětí svobody, čímž se má zvýšit odstrašující efekt.[187]

Při méně závažných deliktech (například držení malého množství drog pro vlastní potřebu) má slovenský Trestný zákon v některých případech vyšší základní sazby, což se projevuje tvrdším postihem.[188] Naopak u nejzávažnějších forem drogové kriminality (zejména organizované skupiny působící ve velkém rozsahu) se horní hranice trestů v ČR[189] i SR blíží a rozdíly nejsou tak markantní.[190]

---

[187] VRÁBLOVÁ, Miroslava; KLÁTIK, Jaroslav a RÍSOVÁ, Vanda. Drogové trestné činy. Teoretik. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-362-9.
[188] VRÁBLOVÁ, Miroslava; KLÁTIK, Jaroslav a RÍSOVÁ, Vanda. Drogové trestné činy. Teoretik. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-362-9.
[189] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
[190] Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala problematikou drogové kriminality v České republice a reflektovala, jak ji vykládá a sjednocuje Nejvyšší soud ČR. Hlavním cílem této práce bylo odpovědět na tři klíčové výzkumné otázky:

Jak Nejvyšší soud ČR vykládá klíčové pojmy drogových trestných činů, včetně „množství větší než malé“ a „organizované skupiny“?

Jak se tato rozhodovací praxe projevuje v postupech nižších soudů?

V čem se liší český a slovenský přístup k trestání drogových deliktů a co z toho plyne pro soudní praxi?

Vyhodnocení výzkumných otázek

Nejvyšší soud ČR plní zásadní funkci při výkladu neurčitých právních pojmů v drogové kriminalitě, přičemž jeho rozhodovací činnost výrazně ovlivňuje, jak právo aplikují soudy nižšího stupně. V otázce pojmu „množství větší než malé“ sehrálo klíčovou roli stanovisko sp. zn. Tpjn 301/2013, které zavedlo orientační limity pro různé omamné a psychotropní látky. I tak si soudy ponechávají možnost přihlížet k doplňujícím faktorům, jako je čistota drogy nebo úmysl pachatele, což v praxi může vést k dílčím odlišnostem ve výkladu a rozhodování.

Pokud jde o pojem „organizovaná skupina“, judikatura Nejvyššího soudu vyžaduje společné jednání alespoň tří osob s cílem spáchat trestnou činnost. Z rozhodnutí sp. zn. 11 Tdo 337/2023 vyplývá, že nemusí jít nutně o striktní hierarchickou strukturu, ale postačí rozdělení úkolů a dlouhodobá koordinace. Jednotlivé rozsudky však naznačují nejednotnost v hodnocení důkazů o míře řízení skupiny; někdy stačí dlouhodobá spolupráce, jindy soudy požadují jasnější důkazy o vedení. Tento rozdíl dopadá na právní jistotu, neboť u srovnatelných skutků mohou různé soudy zvolit odlišnou kvalifikaci.

Dále se judikatura zabývá i pojmem „jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami“, který pokrývá širokou škálu jednání od výroby až po přechovávání za účelem distribuce. Významný je rovněž pojem „přechovávání pro vlastní potřebu“, kde judikatura zdůrazňuje, že při právním posouzení nelze vycházet jen z množství drogy, ale je nutné zkoumat širší souvislosti. V rámci pojmu „značný rozsah“ pak Nejvyšší soud opakovaně akcentuje, že objem zadržené látky není jediným měřítkem; důležitá je rovněž čistota drogy a způsob distribuce.

Druhá výzkumná otázka sledovala dopady judikatury Nejvyššího soudu na rozhodovací praxi nižších soudů. V praxi se ukazuje, že klíčová rozhodnutí (například sp. zn. 8 Tdo 463/2010 či 15 Tdo 1003/2012) přispěla k přesnějšímu vymezení hranic drogových trestných činů, avšak navzdory těmto sjednocujícím krokům existuje u některých soudů tendence uchylovat se k vlastnímu, volnějšímu výkladu. Rozdílný přístup je patrný zejména u menších, opakovaných dodávek drog, které některé soudy hodnotí souhrnně jako dlouhodobou distribuci, zatímco jiné je posuzují jako vícero samostatných případů. Tím vznikají odchylky v rozhodování, které mohou vést k rozdílné trestní sazbě u podobných skutků a tím narušovat požadavek právní jistoty.

Třetí výzkumná otázka se zaměřila na komparaci české a slovenské praxe v trestání drogových deliktů. Přestože legislativní základ obou států je obdobný, český systém se vyznačuje vyšší mírou flexibility a soudy častěji zohledňují okolnosti konkrétního případu. Slovenské soudy naopak postupují přísněji, neboť mají limity a kritéria vymezená v zákoně přesněji a přiklání se k represivnějšímu modelu. Proto se v České republice častěji využívají alternativní tresty, zatímco na Slovensku zůstává frekvence jejich ukládání nižší. Důsledkem je širší prostor pro individualizaci trestů v ČR, avšak současně i potenciálně menší předvídatelnost rozhodování.

Doporučení pro legislativní a aplikační praxi

Na základě výše uvedené analýzy se jeví jako žádoucí přímé začlenění pojmu „množství větší než malé“ do trestního zákoníku. Podobné zákonné ukotvení by posílilo právní jistotu a snížilo závislost soudní praxe na judikaturních vodítkách. Inspirací mohou být zahraniční úpravy, které stanovují konkrétní množstevní hranice v zákonném textu.

Dalším doporučením je jasnější vymezení znaku „organizované skupiny“, a to buď novelou trestního zákoníku, nebo prostřednictvím sjednocujícího stanoviska. Soudy v praxi někdy považují za organizovanou skupinu i méně formální spolupráci, jindy však vyžadují prokazatelnou hierarchii a vedení. Jednotné vodítko by pomohlo odstranit rozpory v judikatuře.

Ve vztahu k pachatelům, kteří jsou drogově závislí, by stálo za zvážení rozsáhlejší uplatňování ochranné léčby či dalších alternativních trestů. Legislativa tuto možnost sice umožňuje, avšak její využití je v praxi omezené. Zavedení povinného zkoumání, zda je u závislého pachatele vhodná léčba či dozor, by mohlo vést ke snížení recidivy.

Poslední doporučení směřuje k rozvoji preventivních programů a k širší aplikaci harm reduction přístupů, které v dlouhodobém horizontu přispívají k nižší míře užívání drog a následně i k menší poptávce po nich.

Možné směry pro další výzkum

Drogová kriminalita je komplexní oblast přesahující rámec trestního práva a nabízí řadu témat pro další výzkum. Lze kupříkladu posoudit dopady judikatury Nejvyššího soudu na výši ukládaných trestů po vydání klíčových rozhodnutí nebo sledovat regionální rozdíly v rozhodování soudů nižších stupňů. V mezinárodním kontextu by bylo cenné zkoumat, do jaké míry by tuzemské soudy mohly čerpat inspiraci z praxe jiných evropských zemí.

Další oblastí zájmu může být účinnost alternativních trestů: zda ochranná léčba a probační dohled skutečně vedou k nižší míře recidivy oproti nepodmíněným trestům odnětí svobody. Zkoumat lze i širší dopady trestní politiky na užívání drog v populaci, neboť přísnější sankce nemusí nutně znamenat pokles drogové kriminality, mohou však kriminalizovat uživatele bez výrazného vlivu na trh s drogami.

Zdroje

Monografie a komentáře

BORČEVSKÝ, Pavel. Trestní právo hmotné: zvláštní část. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. ISBN 978-80-7380-909-6.

CEJP, Martin a kol. Organizovaný zločin v České republice III. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-027-7.

CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty. Eupress. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. ISBN 978-80-7408-175-0.

CHOMYNOVÁ, Pavla, Zuzana DVOŘÁKOVÁ, Kateřina GROHMANNOVÁ, Barbora ORLÍKOVÁ, Daniel GALANDÁK a Tereza ČERNÍKOVÁ. Souhrnná zpráva o závislostech v České republice 2023. Praha: Úřad vlády České republiky, 2024. ISBN 978-80-7440-336-1.

Csete, Joanne. Hledání rovnováhy – Protidrogová politika ČR. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012. ISBN 978-80-7440-066-7.

DRAŠTÍK, Antonín a kol. Trestní zákoník (č. 40/2009 Sb.) - Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-791-1.

DVOŘÁK, Vratislav. Výnosy z trestné činnosti. Praha: Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-67-8.

FIRSTOVÁ, Jana; ZÁMEK, David. Prevence kriminality: nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-057-8.

FRYŠTÁK, Marek. Trestní právo hmotné: zvláštní část. Právo. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-225-9.

GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 8. aktualizované vydání. Právnické učebnice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-838-9.

GŘIVNA, Tomáš; VANDUCHOVÁ, Marie; SCHEINOST, Miroslav. Trestní právo a drogy. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-924-3.

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky. Praha: IKSP, 2019. ISBN 978-80-7338-177-6.

INTERNATIONAL NARCOTICS CONTROL BOARD. Annual Report 2022. Vienna: INCB, 2022. ISBN 978-92-1-148370-3.

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Student. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-576-0.

JELÍNEK, Jiří a kol. Kriminologie. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-499-2.

KALINA, Kamil a kol. Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

KALINA, Kamil a kol. Drogy a drogové závislosti 2: Mezioborový přístup. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

MRAVČÍK, Viktor a kol. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019. Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. ISBN 978-80-7440-254-8.

MRAVČÍK, Viktor; BĚLÁČKOVÁ, Vendula; DRÁPALOVÁ, Eva; ZÁBRANSKÝ, Tomáš; GROHMANNOVÁ, Kateřina et al. Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření: odborná monografie. Monografie. V Praze: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-905717-9-2.

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. Koordinace. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. ISBN 978-80-7440-231-9.

NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v České republice. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.

NOŽINA, Miroslav. Svět drog v Čechách. Praha: Koniasch Latin Press, 1997. ISBN 80-85917-36-X.

RADA EVROPSKÉ UNIE. Protidrogová strategie EU na období 2021–2025. Brusel: Rada Evropské unie, 2020. ISBN 978-92-824-8118-9.

SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2022. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2023. ISBN 978-80-7338-205-6.

SCHEINOST, Miroslav; CEJP, Martin; POJMAN, Petr a DIVIÁK, Tomáš. Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem. Vydání: první. Studie. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2018. ISBN 978-80-7338-171-4.

SCHEINOST, Miroslav; VÁLKOVÁ, Helena a kol. Sankční politika a její uplatňování: Teoretické a trestněpolitické aspekty reformy trestního práva v oblasti trestních sankcí IV. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-154-7.

SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ. Akční plán politiky v oblasti závislostí 2023–2025. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023. ISBN 978-80-7440-319-4.

STRÉMY, Tomáš. Trestný zákon: komentár. Komentáre Wolters Kluwer. Kódex. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-429-3.

STRÉMY, Tomáš a KLÁTIK, Jaroslav. Alternatívne tresty. Právne institúty. Bratislava: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-89603-56-5.

STROUKAL, Dominik. Dark Web: sex, drogy a bitcoiny. Praha: Grada, 2020. ISBN 9788027129348.

ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-7.

ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 3. vydání. Velké komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1.

ŠČERBA, Filip. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. vyd. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-93-9.

ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Svazek 2, § 205 až 421. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. Precursors and Chemicals Frequently Used in the Illicit Manufacture of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Vienna: UNODC, 2020. ISBN 978-92-1-148378-9.

VERSTER, Annette; BUNING, Ernst. Informace pro tvůrce drogové politiky o účinnosti substituční léčby. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-15-3.

VRÁBLOVÁ, Miroslava; KLÁTIK, Jaroslav a RÍSOVÁ, Vanda. Drogové trestné činy. Teoretik. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-362-9.

ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita a trestní zákoník. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-151-6.

Časopisy

HAMRAN, Ladislav. K posudzovaniu pojmov „organizovaná skupina“ a „zločinecká skupina“. Justičná revue, 59, 2007, č. 1, s. 86–91.

Páleníček, Tomáš. Národní psychedelický výzkum 2019–2021. Zaostřeno, 2021, č. 2. ISBN 978-80-7440-307-1.

POPOV, Petr. MUDr. Jan Šimsa – průkopník léčby závislostí a psychoterapie v Čechách. Adiktologie, 2017, roč. 17, č. 2, s. 168–172.

ŠÁMAL, Pavel. Postavení Nejvyššího soudu v právním státě a jeho role při aplikaci judikatury SDEU a ESLP. Právník, 2018, roč. 157, č. 4, s. 283–302. ISSN 0231-6625.

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Česká protidrogová politika a její koordinace - Historie a současnost. Zaostřeno na drogy, 2009, č. 2. ISSN 1214-1089.

ZEMAN, Petr. Drogové trestné činy podle trestního zákoníku v kontextu formálního pojetí trestného činu. In: Dny práva – 2009 – Days of Law: sborník příspěvků z mezinárodní konference. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4990-1.

Právní předpisy

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Sdělení č. 462/1991 Sb. o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961.

Mezinárodní opiová konvence ze dne 23. ledna 1912.

Trestní zákon ze dne 27. května 1852, čís. 117 ř.z.

Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971.

Úmluva Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988.

Vyhláška č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 47/1965 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Jednotné úmluvě o omamných látkách.

Zákon č. 62/1989 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě psychotropních látkách.

Zákon č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu.

Zákon č. 128/1923 Sb., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23. ledna 1912, vyhlášené pod č. 159 Sb. z. a n. z roku 1922.

Zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch.

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog.

Zákon č. 273/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.

Zákon č. 362/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 366/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

Zákon č. 462/1991 Sb., o Úmluvě Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

Soudní judikatura

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2005, sp. zn. 5 Tdo 1466/2005. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2006, č. 51.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 7 Tdo 1480/2006. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2008, č. 6.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2008, sp. zn. 3 Tdo 52/2008. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2008, č. 52.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 463/2010. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2011, č. 12.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 5 Tdo 280/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 27.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2013, č. 44.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2014, č. 15.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 811/2015. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2017, č. 12.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 11 Tdo 152/2019. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2020, č. 7.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 258/2021.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2023, sp. zn. 11 Tdo 337/2023. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 2024, č. 5.

Elektronické zdroje

ADIKTOLOGIE.CZ. Co v primární prevenci funguje aneb Zásady efektivní prevence. Dostupné z: https://www.adiktologie.cz/co-v-primarni-prevenci-funguje-aneb-zasady-efektivni-prevence

Celní správa České republiky. Prekurzory drog. Dostupné z: https://celnisprava.gov.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-spolecnosti-a-zivotniho-prostredi/Stranky/prekurzory.aspx

Česká televize. Artchiv: Tabletková kultura i vojáci na tripu aneb drogy v socialistickém Československu. 2022. Dostupné z: https://art.ceskatelevize.cz/360/artchiv-tabletkova-kultura-i-vojaci-na-tripu-aneb-drogy-v-socialistickem-ceskoslovensku-zhv8u

ČESKÁ PSYCHEDELICKÁ SPOLEČNOST. Právní analýza: Trestný čin šíření toxikomanie dle § 287 trestního zákoníku a jeho aplikace na činnost sittera. CZEPS, 2022. Dostupné z: https://czeps.org/sitterovani/

DIBLÍKOVÁ, Dagmar. Trendy kriminality v České republice v roce 2023 z pohledu statistiky Policie ČR. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2024.

Dostupné z: https://www.iksp.cz/storage/169/Trendy-kriminality-v-Ceske-republice-v-roce-2023-z-pohledu-statistiky-Policie-CR_Diblikova.pdf

DOSTUPNÝ ADVOKÁT. Spolupracující obviněný: jak spolupráce funguje a kdy se vyplatí? Dostupné z: https://dostupnyadvokat.cz/blog/spolupracujici-obvineny

EPRAVO.CZ. Množství větší než malé ve světle aktuální judikatury Ústavního soudu České republiky. Praha: EPRAVO.CZ, 2021. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-ve-svetle-aktualni-judikatury-ustavniho-soudu-ceske-republiky-113086.html

EPRAVO.CZ. Organizovaná skupina. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/organizovana-skupina-105216.html

Evropská komise. Evropský zatýkací rozkaz. Brusel: Evropská komise, 2023. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/90/CS/european_arrest_warrant

EVROPSKÉ MONITOROVACÍ CENTRUM PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST. EMCDDA: Hlavní úkoly a role v rámci protidrogové politiky EU. EMCDDA. 2021. Dostupné z: https://www.emcdda.europa.eu/

INTERNATIONAL NARCOTICS CONTROL BOARD. About the INCB. INCB. Dostupné z: https://www.incb.org/incb/en/about.html

Kalina, K. Opiáty - regulace. Centrum adiktologie, 2009. Dostupné z: https://www.adiktologie.cz/file/409/opiaty-regulace.pdf

KOLKOVÁ, Adriana. Význam a závaznost judikatury v českém právním řádu. Praha: Achour & Partners, 2023. Dostupné z: https://www.achourpartners.com/wp-content/uploads/2023/02/Vyznam-judikatury-v-ceskem-pravnim-radu_2_2023.pdf

KYSELÝ, Ondřej. Co je a co není šíření toxikomanie? Otázka za milion dolarů. Aktuálně.cz, 18. února 2022. Dostupné z: https://blog.aktualne.cz/blogy/ondrej-kysely.php?itemid=41996

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. Praha: MŠMT, 2019. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf

Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022. Dostupné z: https://prevencekriminality.cz/wp-content/uploads/2021/10/04__spk-2022-2027_strategicka-cast.pdf

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI. Uživatelé drog v konfliktu se zákonem. Dostupné z: https://www.drogy info.cz/data/obj_files/4615/588/Zaost%C5%99eno%20200602_u%C5%BEivatel %20v%20konfliktu_web.pdf

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. Zaostřeno na drogy č. 4/2005: Mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4624/595/Zaostreno%20200504.pdf

Nejvyšší státní zastupitelství. Zpráva o činnosti národního zpravodaje pro boj proti drogové a farmaceutické kriminalitě a pro trestnou činnost ve zdravotnictví za rok 2023 . Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2024. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2024/06/Zpr%C3%A1va-NZ-2023-drogy.pdf

NEST LEGAL. Množství drogy z pohledu trestního práva. Praha: NEST LEGAL, 2024. Dostupné z: https://www.nest.legal/article/detail/178-mnozstvi-drogy-z-pohledu-trestniho-prava

NEST LEGAL. Pervitin – množství větší než malé?. Dostupné z: https://www.nest.legal/article/detail/159-pervitin-mnozstvi-vetsi-nez-male

Pěstování technického konopí na Slovensku: základní právní rámce a praktické rady pro začátečníky. Dostupné z: https://www.hempbona.eu/news/pestovanie-technickej-konope-na-slovensku-zakladne-pravne-ramce-a-prakticke-rady-pre-zaciatocnikov

Policie České republiky. Drogy - celosvětový problém. 2008. Dostupné z: https://policie.gov.cz/soubor/historie-drog-pdf

PRÁVNE LISTY. K rozlíšeniu organizovanej skupiny a zločineckej skupiny. Právne listy. Dostupné z: https://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a1185-k-rozliseniu-organizovanej-skupiny-a-zlocineckej-skupiny

RADA EVROPY. Pompidou Group. Council of Europe. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/pompidou

Rada Evropské unie. Politika EU v oblasti drog. Brusel: Consilium.europa.eu, 2025. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-drugs-policy/

UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. The International Drug Control Conventions. Vienna: UNODC, 2013. Dostupné z: The International Drug Control Conventions: REVISED EDITION 2013

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky. Dostupné z: https://vlada.gov.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/koordinace/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-protidrogove-politiky-157319/